

**Notulen van het verhandelde in de vergadering
van Provinciale Staten van Utrecht
gehouden op 23 april 2018**

Bladwijzer

op de notulen van Provinciale Staten van Utrecht Vergadering 23 april 2018

BESTUUR, EUROPA EN MIDDELEN

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 20 maart 2018, dienst/sector SGU, nummer PS2018BEM05, inzake gevolgen invoering WNRA voor de werkgeversrol van Provinciale Staten.

Daartoe besloten
PS2018BEM05

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 13 april 2018, dienst/sector SGU, nummer PS2018BEM06, inzake zienswijze Begroting 2019 Randstedelijke Rekenkamer.

Daartoe besloten
PS2018BEM06

MILIEU, MOBILITEIT EN ECONOMIE

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 26 maart 2018, dienst/sector SGU, nummer PS2018MME10, inzake beleidsaudit Financiën Mobiliteitsprogramma's.

Daartoe besloten
PS2018MME10

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 13 april 2018, dienst/sector SGU, nummer PS2018MME110, inzake opheffen geheimhouding BOA's OV.

Daartoe besloten
PS2018MME10

RUIMTE, GROEN en WATER

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 20 maart 2018, dienst/sector Leefomgeving, nummer PS2018RGW03, inzake benoeming nieuw lid Provinciale Commissie Leefomgeving.

Daartoe besloten
PS2018RGW03

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 13 april 2018, dienst/sector SGU, nummer PS2018RGW04, inzake bekrachtiging geheimhouding statenbrief Mastergrondexploitatie programma Hart van de Heuvelrug en grondexploitatie project Vliegbasis Soesterberg.

Daartoe besloten
PS2018RGW04

STATEN (provinciale)

Vaststelling agenda.

Ingekomen stukken.

Vragenhalfuurtje.

Vaststellen van de notulen van de statenvergadering van 19 maart 2018.

Afscheid van de heer T. van Oosterom (CDA) te Woerden.

Onderzoek geloofsbrieven van de heer W.G.J. Wijntjes (CDA) te Nieuwegein.

Beëdiging van de heer W.G.J. Wijntjes (CDA) te Nieuwegein.

Motie M28 vreemd aan de orde van de dag, ingediend door de fractie van de SP, inzake laat het Groene Hart niet basten!

De motie is ingetrokken.

Daartoe besloten

Motie M29 vreemd aan de orde van de dag, ingediend door de fracties van de SGP, PVV, PvdD en ChristenUnie, inzake de Vuelta 2020.

De motie is verworpen.

Daartoe besloten

Motie M30 vreemd aan de orde van de dag, ingediend door de fractie van de PVV, inzake steun onze helden, steun onze mariniers!

De motie is verworpen.

Daartoe besloten

Presentielijst vergadering 23 april 2018

Voorzitter:	drs. C. de Kruijf (PvdA, waarnemend voorzitter)
Griffier:	mevr mr. C.A. Peters
VVD	B.M.H. de Brey, Doorn mevr. drs. N. Eijsbroek, Utrecht mevr. ir. A.A. Ens, Amersfoort drs. J. Germs, Renswoude W.J. Joustra, Langbroek drs. A.H.L. Kocken, Utrecht mevr. ir. J.C.V. Vaessen, Utrecht mevr. dr. A.J. Vlam, Nieuwegein
D66	drs. J.G. Boerkamp, Utrecht mevr. H. Chidi, Amersfoort mevr. drs. A.J. Dekker, Odijk mevr. drs. A.W.T. Dercksen, Baarn M.J. de Droog Msc RA, Utrecht mr. dr. M.C.J. Groothuizen, Zeist ir. N.J.P. Hoefnagels, Bunnik P.D. Overkleeft, Utrecht mevr. A.M. Schneiders, Utrecht
CDA	ing. D.G. Boswijk, Wilnis J.M.W. Jansen, Baarn mevr. T. Koelewijn-Koelewijn, Bunschoten C. Westerlaken, Lopik W.G.J. Wijntjes, Nieuwegein
PvdA	mevr. drs. J.P. d'Hondt, Utrecht mevr. N.A. Krijgsman, Utrecht ir. R.G.H. van Muilekom, Amersfoort H.O. Suna, Soest (vanaf 17.00 uur)
PVV	mevr. E.J. Broere-Kaal, Soest R.G.J. Dercksen, Bosch en Duin ir. H. IJssennagger, Bilthoven
SP	drs. W.J. Ubaghs, Maarssen M.H.O. Boer, Bilthoven mevr. M.G. Noordenbos, Maarssen mevr. A.M. Poppe, IJsselstein H. Toutouh, Nieuwegein
GroenLinks	drs. F.H.W. Bekkers, Bilthoven mevr. A.C. Boelhouwer, Wijk bij Duurstede ir. H.P. van Essen, Utrecht mevr. drs. E. Kotkamp, Nieuwegein
ChristenUnie	mevr. N. de Haan-Mourik, Amersfoort drs. C.J. van Kranenburg, Driebergen-Rijsenburg A.J. Schaddelee, Houten
PvdD	mevr. F.M. Arissen LLB, Utrecht mevr. H.J. Keller, Driebergen-Rijsenburg
SGP	G. van Leeuwen, Houten P.A. van Leeuwen, Rhenen
50Plus	mevr. W.M.M. Hoek, Vreeland
Afwezig:	drs. A. Mourik-Geluk, Utrecht (CDA) R. van Reenen, IJsselstein (VVD)

Leden van Gedeputeerde Staten:

drs. ing. P. van den Berg, Amersfoort
mevr. drs. M.W.J. Maasdam-Hoevers, Zeist
mevr. A.M.A. Pennarts-Pouw, Montfoort
drs. D.D. Straat, Zaanstad

Opening.

De VOORZITTER: Ik open de vergadering van Provinciale Staten van Utrecht. Ik heet u allen van harte welkom bij deze statenvergadering van 23 april 2018. In het bijzonder een welkom aan gedeputeerde Straat; hij zal vandaag zijn eerste vergadering van Provinciale Staten bijwonen. Namens het presidium kan ik u een buitengewoon gevarieerde middag aanbieden met inhoud, vreugde en verdriet.

Voordat wij naar de agenda kijken heb ik een aantal mededelingen. Welkom aan de familie van Teus van Oosterom. Fijn dat u erbij bent. Uiteraard komt u speciaal voor het afscheid van Teus, maar blijf daarna gerust zitten en u bent van harte uitgenodigd voor de aangeklede borrel.

Welkom aan de studievereniging Tilia van de Universiteit Utrecht. Wij zijn blijbaar een dankbaar studieobject. Ik ben erg nieuwsgierig waartoe dat leidt. Als je wilt napraten, blijf dan zitten zodat wij tijdens de borrel met elkaar in gesprek kunnen gaan.

Wij hebben een mail rondgestuurd over de stroomlijning van de informatievoorziening. Een aantal van u heeft bij eerdere enquêtes aangegeven daaraan mee te willen werken. Na afloop van deze Statenvergadering is er een bijeenkomst in zaal 1 om daarover te spreken.

De komende maanden wordt er een beweging Politiek Actief georganiseerd. Uw medewerking zal gevraagd worden om dat succesvol te maken. Ondertussen hebben reeds 38 mensen aangegeven daarvoor belangstelling te hebben. Dat is een buitengewoon plezierige respons. Wij gaan een goed programma bieden waarmee wij een inkijk geven in het statenwerk dat wij met elkaar vormgeven.

De heer Bekkers, mevrouw Krijgsman en de heren Suna en Overkleef hebben laten weten later aanwezig te zijn. De heer Mourik-Geluk van het CDA en de heer Van Reenen van de VVD zijn afwezig.

Vaststellen agenda.

De VOORZITTER: Er zijn geen ingekomen stukken. Er worden voorstellen besproken nadat wij afscheid hebben genomen van de heer Van Oosterom en de heer Wijntjes welkom hebben geheten. Er is een aantal sterstukken en aan het eind van de vergadering wordt een drietal moties vreemd aan de orde van de dag ingediend. De motie M28 inzake het Groene Hart wil ik maken tot agendapunt 15a, de motie M29 inzake de Vuelta wil ik maken tot agendapunt 15b en de motie M30 inzake de steun voor onze helden wil ik maken tot agendapunt 15c. Daarbij maak ik de opmerking dat wij bij de moties vreemd aan de orde van de dag voorzien worden van een toelichting en motivatie, omdat niet iedereen voldoende ingelezen is in de materie. Bij de andere agendapunten zijn er voldoende stukken voorhanden. Graag een goede toelichting bij de moties vreemd aan de orde van de dag.

Zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de agenda aldus gewijzigd vast.

Ingekomen stukken.

De VOORZITTER: Zoals gezegd zijn er geen ingekomen stukken.

Vragenhalvuurtje.

De VOORZITTER: Er zijn geen vragen ingediend voor het vragenhalvuurtje.

Vaststellen van de notulen van de statenvergadering van 19 maart 2018.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de notulen van de vergadering van 19 maart 2018 ongewijzigd vast.

Afscheid van de heer T. van Oosterom (CDA) te Woerden.

De VOORZITTER: Teus, twee weken geleden stuurde jij ons een mail waarin jij aankondigde dat jij ging stoppen met het Statenlidmaatschap. Jij gaf aan dat het onvermijdelijk werd, omdat de combinatie van het Statenlidmaatschap en het runnen van een bedrijf niet langer verantwoord was. Het een ging goed of het ander ging goed, maar allebei goed zat er helaas niet in. Dit was een onverwachte mail met een onverwacht afscheid. De week daarvoor had jij nog volop meegedaan aan een avond met de drie provincies over het Groene Hart. Voor mij was het vanzelfsprekend dat jij een belangrijke rol zou hebben in het vervolg daarvan.

Het was overigens wel een mail die ik erg bij jou vond passen. Het was kort, nuchter, beknopt, to the point en bevatte weinig dramatiek. Evengoed zette die mail mij aan het denken, want blijkbaar is voor jou het statenwerk niet goed te combineren met het runnen van jouw jongvee opfokbedrijf. Dat is vervelend, want ik hoor het geluid vaker dat het moeilijk is om privé, werk en politiek fatsoenlijk te combineren. Statenleden moeten zich in bochten wringen om het allemaal goed te doen. Dat is niet goed. De volksvertegenwoordiging moet een afspiegeling zijn van de samenleving. Daarvoor moet iedereen aan dit werk kunnen deelnemen. Ik weet niet of wij dat probleem ooit oplossen. Jij zag dit als reden om afscheid te nemen van het statenwerk.

Los van die discussie is het erg jammer dat jij afscheid neemt, Teus, en dat jij stopt met het statenwerk. Jij bent een buitengewoon plezierige en fijne collega. Ik heb dat de afgelopen jaren in deze statenzaal mogen meemaken, bij de koffie en bij de maaltijd. In het bijzonder heb ik dit mogen meemaken in de commissie RGW, tijdens werkbezoeken en allerlei bijeenkomsten. Jij was er altijd. Jij hebt stevige standpunten en nadrukkelijk oog voor de belangen van de boeren, in het algemeen de agrarische sector en jij ziet de nuance. Jij brengt jouw standpunt in alle rust met een vriendelijke mildheid en met gevoel voor humor. Teus, dat zullen wij missen.

Jij doet het statenwerk al een hele tijd. Formeel ben jij aan jouw derde periode bezig. Eerder was jij Statenlid in de periode van 1993 tot 1999. Daarna maakte jij de overstap naar de gemeenteraad van Woerden tot en met 2006 en in 2013 werd jij opnieuw Statenlid als opvolger van Mirjam Maasdam tot op de dag van vandaag, met een korte onderbreking waarin jij volop actief bleef als commissielid. Jij was uitstekend thuis in de onderwerpen water, integrale gebiedsprogrammering, natuur, landelijk gebied, duurzame landbouw en kleine kernen. Jij had hierover een stevige mening, maar met oog voor de nuance, mild en met humor.

Jij gaat meer tijd besteden aan jouw bedrijf. Hoe jammer dat voor ons is, gelijk heb je natuurlijk. Ik hoop dat jij daarnaast de tijd vindt voor een aantal andere gezonde hobby's. Jij schaatst graag, je fiets, wandelt en tennist. In het groene hart van jou heb jij daarvoor alle ruimte. Ik kan mij goed herinneren dat ik jou vorig jaar vlak na de zomervakantie tegenkwam in het provinciehuis. Wat mij met enige jaloezie opviel was hoe energiek en fit jij eruit zag. Jij vertelde toen dat jij de vakantieweken daarvoor op de fiets zo ongeveer elke meter van het Groene Hart gezien had. Jij was tien kilogram afgevallen en van plan was om die conditie van dat moment vast te houden. Of het gelukt is weet ik niet zeker, maar ik geloof het wel. Anders moet je daar vanaf morgen weer flink aan werken.

Jij hebt jou de afgelopen jaren enorm ingezet voor onze mooie provincie en in het bijzonder voor het mooie Groene Hart. Namens dezelfde mooie provincie en Groene Hart dank ik jou heel erg voor die inzet en wens ik jou voor de verdere toekomst heel veel goeds toe. Teus, dankjewel. (Applaus)

De heer VAN OOSTEROM (CDA): Mijnheer de voorzitter! Als je zoals ik over een maand 66 jaar hoopt te worden en jouw 'to do list' niet korter wordt, dan is het tijd om een keuze te maken. In mijn geval is dit best wel een pijnlijke keuze.

Het vreemde is dat ik langere tijd mij niet bewust was van wat er eigenlijk gebeurde. Ik dacht dat het allemaal wel lukte. De echte bewustwording kwam pas in de campagnetijd en daarna. Toen wij eind maart ons fractieweekend hadden werd mij goed duidelijk dat er drie dingen zijn waarmee ik bezig ben. Dat eiste teveel van mij.

Ten eerste mijn familie en sociale omgeving. Wij hebben een dochter die in Amerika woont met onze schoonzoon en kleindochter. Vorig jaar zijn wij daar in mei geweest en dat was prachtig. Dit jaar wil

het echter niet lukken om deze reis te plannen. Wij hopen dat het in september gaat lukken, maar dan begint hier het vergadercircuit opnieuw.

Als tweede ons bedrijf. De dagelijkse verzorging gaat prima. Het verzorgen van de dieren is mijn lust en mijn leven en dat komt goed, maar het onderhoud en de planontwikkeling is onvoldoende op een gegeven moment. Dat kan ik niet langer uitstellen. Wij hebben een hooibergkap geërfd van de bureu. Het was een oude hooiberg die in de weg stond en wij kregen die kap aangeboden. Daar willen wij wel wat mee, maar dat moet wel een keer gebeuren. De kap staat op zes pallets en ik moet nog steeds naar de gemeente om een goed plan in te dienen. Daar kom ik niet aan toe en dat wil ik niet meer uitstellen. Het politieke bedrijf houdt je bezig. Niet alleen de vergaderingen van de Staten en de commissie, maar de mails van Ruud en anderen rollen elke dag binnen. Vorig jaar heb ik al de keuze gemaakt om niet voor een volgende periode te gaan en daarom vind ik het beter om duidelijkheid te geven aan de fractie en ruimte te maken voor de opvolger.

Ik zal alles wel missen, vooral de werkbezoeken, de commissievergaderingen en het meedenken over het landelijk gebied, natuur en water. Toch kan ik dit met vertrouwen aan de fractie en de Staten overlaten en kijk ik terug op een mooie periode van viereneenhalf jaar in deze eeuw, want ik ben in 2013 begonnen als Statenlid toen ik Mirjam mocht opvolgen. Dit was anderhalf jaar voor de verkiezingen. Na de verkiezingen was ik tweeënhalfjaar commissielid en vanaf 2016 werd ik opnieuw Statenlid. Met de jaren '90 erbij ben ik in totaal vier keer geïnstalleerd als Statenlid, heb ik drie keer afscheid genomen bij de verkiezingen en dit keer een jaar eerder. Dat mag dan toch wel? Het voordeel hiervan is dat je echt even de aandacht krijgt. Als je met tien of twintig anderen afscheid neemt, dan is dat niet leuk. (Hilariteit).

Een hartelijk dank aan de collega's, gedeputeerden, de medewerkers van de griffie, ambtelijk medewerkers en natuurlijk een bijzonder dank aan de CDA-fractie en de fractiemedewerkers. Op dit moment is dat Rienke, maar in de afgelopen periode hebben wij een heleboel andere fractiemedewerkers langs zien komen. Daaruit blijkt dat de CDA-fractie veel groter is dan de fractie die hier zit. Jullie kennen allemaal Marius Buiting, Didi Dorrestijn en mijn opvolger Willem Wijntjes. Overigens, Willem, wil jij goed zorgen voor Mieke? Ik zal jullie allemaal missen. Het ga jullie goed. (Applaus)

Onderzoek geloofsbrieven van de heer W.G.J. Wijntjes (CDA) te Nieuwegein.

De VOORZITTER: Ik geef mevrouw Vlam het woord.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de voorzitter! De commissie voor onderzoek van de geloofsbrieven is bijeen geweest en heeft kennisgenomen van de bescheiden van de heer Wijntjes. De commissie is van mening dat de bevindingen overeenkomstig de wettelijke vereisten zijn. Er zijn geen beletselen voor de toelating van de heer Wijntjes tot de Staten van Utrecht.

De VOORZITTER: Ik dank de commissie voor haar uitgebrachte advies en werkzaamheden.

Beëdiging van de heer W.G.J. Wijntjes (CDA) te Nieuwegein.

De VOORZITTER: Ik vraag iedereen die daartoe in staat is te gaan staan. De lees de eed voor.

"Ik zweer dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.

Zo waarlijk helpe mij God Almachtig."

De heer WIJNTJES (CDA): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

De VOORZITTER: Van harte gefeliciteerd en zeer welkom. (Applaus)
Ik schors de vergadering kort voor de felicitaties.

Schorsing van 13.55 uur tot 14.09 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Statenvoorstel Beleidsaudit Financiën Mobiliteitsprogramma's.

De VOORZITTER: Dit agendapunt betreft de beleidsaudit Financiën van het Mobiliteitsprogramma. Mochten er nog vragen zijn over de totstandkoming van deze commissie, dan is de heer De Droog graag bereid om daarop te reageren.

Wij gaan luisteren naar de heer De Brey die ons gaat verrassen met zijn maidenspeech.

De heer DE BREY (VVD): Mijnheer de voorzitter! Tijdens het schrijven van mijn maidenspeech heb ik inspiratie gevonden bij mevrouw Krijgsman. Het is jammer dat zij niet aanwezig is, maar zij had een heel mooi verhaal waarin zij aan haar familiewortels refereerde. Zij is opgegroeid in Leerdam en dat wordt binnenkort de provincie Utrecht. Zij maakte toen een mooi bruggetje naar de luchtkwaliteit van de oude glasblazers in haar familie.

De VOORZITTER: Zij was keurig binnen de tijd klaar, zoals ik mij kan herinneren. (Hilariteit)

De heer DE BREY (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik dacht dat je niet onderbroken werd tijdens je maidenspeech.

Helaas komen mijn voorouders niet uit de provincie Utrecht. Mijn vader komt uit Eindhoven en mijn moeder uit Wierden, een opa uit Groningen en zelfs iemand uit Weltevreden. Sterker nog, ik moet meer dan 400 jaar terug in de tijd om mijn familie aan het Utrechtse te koppelen.

Ik ben vernoemd naar Baerte Idzerda. Hij leefde van 1528 tot 1603 en was net als ik actief bij de provincie, alleen dan in Friesland. In zijn tijd was de tachtigjarige oorlog in volle gang en om het tij te keren ondertekende hij namens Friesland de Unie van Utrecht. In de Unie van Utrecht bundelden gewesten hun krachten om het grootste probleem van die tijd, de Spanjaarden, uit het land te jagen. Tevens regelden zij enkele staatskundige zaken.

In het licht van de tachtigjarige oorlog leven wij in een comfortabele samenleving. Toch kennen wij in deze tijd enkele grote opgaven. Een grote opgave van onze tijd is mobiliteit. Hoe beter onze economie op gang komt, hoe langer het duurt wij voordat wij op het werk zijn of weer thuis komen. Onze provincie worstelt zowel met de uitvoering van mobiliteitsprojecten als met de aansturing daarvan. Daarom is de VVD-fractie blij met deze Beleidsaudit Mobiliteit.

Natuurlijk staat dit rapport niet op zichzelf. In een vorige collegeperiode is groot onderhoud aan de begroting verricht en wij moeten gaan moderniseren. In het verleden zijn daarvoor al stappen gezet, bijvoorbeeld door te gaan werken met de methode Duisenberg en de inrichting van een financiële beleidsaudit commissie. Het verheugt mijn fractie dat het college heeft aangegeven de conclusies en aanbevelingen van de beleidsaudit commissie te willen overnemen. Ik heb daarbij nog wel een vraag: ziet de gedeputeerde dit enkel voor het programma Mobiliteit of kunnen wij verwachten dat dit voorbeeld ook bij andere programma's wordt gevolgd?

Ter afronding. Het rapport kent stevige conclusies, zowel naar Gedeputeerde Staten als naar Provinciale Staten. Deze conclusies worden gevolgd door een mooie lijst van aanbevelingen. Wat de VVD betreft zijn deze aanbevelingen een bundeling van krachten over hoe het college en PS moeten samenwerken. Net zoals dat in de Unie van Utrecht staatsrechtelijke afspraken zijn gemaakt, ziet mijn fractie deze audit als een aanzet voor duidelijke afspraken over provinciale zaken en de inrichting daarvan. De VVD kijkt uit naar de uitvoering daarvan.

De VOORZITTER: Dank u wel. Gefeliciteerd met uw maidenspeech.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik hoop dat er in de rest van de bijeenkomst nog enige vragen aan de beleidsauditcommissie zijn. Anders had Marc de Droog het woord kunnen voeren. Sorry, Marc, dat ik voor jou het woord voer.

D66 is mede opgericht om de kwaliteit van het bestuur te verbeteren. Voor ons staat daarom de vraag centraal of de volksvertegenwoordiging in staat is om het debat te voeren over de relevante politieke keuzes. Volgens de controlerende rol is het noodzakelijk dat GS en PS heldere afspraken hebben over de wijze van kaderstellen en de verantwoording daarover. Voor onze budgetterende rol is het van belang om voldoende zicht te hebben op de financiën en de wijze waarop GS daaraan sturing geeft. Bij de behandeling van de begroting 2018 heeft D66 daarom het initiatief genomen tot deze Beleidsaudit Financiën Mobiliteitsprogramma.

Ondanks dat onze slechte gevoelens over de beperkte mogelijkheid van de sturing door GS de aanleiding voor deze beleidsaudit was, is D66 geschrokken van de resultaten hiervan. De wijze waarop wij in dit huis omgaan met kaderstellingen vraagt veel verbeteringen. Dit is een van de belangrijke aanbevelingen. De financiële afspraken die wij met elkaar gemaakt hebben stammen uit 2004 en zijn sterk verouderd. Hier moeten wij iets mee. Tot slot is de mate waarin PS op de hoogte wordt gesteld van de voortgang van de mobiliteitsprogramma's is de afgelopen jaren zeer beperkt gebleken. Daarover willen wij meer duidelijkheid.

De aanbevelingen die worden gedaan zijn duidelijk en steunen wij van harte. Het gaat er om dat de Statenleden beter worden geëquipeerd om hun taken te verrichten. Daarnaast moet GS door PS gefaciliteerd worden, zodat het weet wat wij willen. D66 wil graag meewerken aan het doorvoeren van alle aanbevelingen.

De VOORZITTER: Het woord is aan de heer Wijntjes voor zijn maidenspeech.

De heer WIJNTJES (CDA): Mijnheer de voorzitter! Ik zal niet over mijzelf spreken, want ik begrijp dat de spreektijd maar vier minuten is. Daarom zal ik alleen over de audit spreken.

De resultaten van de bestuurlijke audit liggen op tafel en deze liegen er niet om. Veel verbeteringen zijn wenselijk en mogelijk. Alvorens ik inga op de resultaten van de audit ga ik eerst iets zeggen over de totstandkoming van deze audit.

De audit is uitgevoerd door een vertegenwoordiging van PS onder leiding van de moderator, de heer Langelaar. Ik heb de uitvoering van deze audit als heel constructief ervaren. Het onderzoek is in collegiale en open sfeer uitgevoerd. Wij zijn daarbij bijgestaan door de medewerkers van de griffie, Planning & Control en de vakafdeling. Wij hebben in een open gesprek met de verantwoordelijk gedeputeerde gesproken. Het CDA betreft vindt het goed dat de Staten middels een tweetal moties hebben aangegeven dat doorlichting, met name financieel, van het programma Mobiliteit en Bereikbaarheid noodzakelijk was.

Het initiatief van de Staten is niet uitzonderlijk. Deze werkwijze past prima in het systeem waarbij het dualisme de grondslag is. De betreffende moties zijn omgezet in een onderzoeksvoorstel en vervolgens heeft het onderzoek plaatsgevonden. Kortom, mijn complimenten gaan naar de collega-Statenleden en de overige betrokkenen bij deze audit.

Volgens het CDA bewijzen de uitkomsten van deze audit dat het moderniseren van dit onderdeel op de begroting wenselijk en noodzakelijk is. Wellicht dat andere onderdelen van de begroting zich daarvoor lenen. Deze modernisering krijgt vorm in de verordening, financiële functie, de nota Reserves en voorzieningen en de koppeling daarvan met het Strategisch Mobiliteitsbeleid en het Strategisch Onderhoudsbeleid. Alle kaders die wij vaststellen worden in een netwerkverordening gebouwd, zodat wij weten waarover wij spreken, wat ieders verantwoordelijkheid hierin is en hoe dit met elkaar is afgestemd.

De uitkomsten van deze audit bevatten vooral het vooruitkijken: hoe en wanneer de verbeteringen plaatsvinden, met als kerndoel het verhogen van het inzicht in de begrotingscijfers en het vaststellen

van de draaiknoppen met als kerndoel de afweegfunctie van de begroting op orde te brengen. Dit laatste kerndoel is volgens het CDA de basis voor de vernieuwing. Wij vernemen graag van GS of het deze mening deelt.

Wij hebben twintig aanbevelingen kunnen vaststellen waarvan wij er een aantal onder de aandacht willen brengen. Met ingang van de begroting 2019 wordt de administratie van het BRU geïntegreerd. Dat is een mooie toezegging, maar betekent dit dat er geen sprake is van specifieke spelregels en uitgangspunten voor de begroting en de verantwoordingen gelijk zijn aan wat bij de provincie gebruikelijk is? Ik hoor daarop graag het antwoord van de gedeputeerde.

Wij begrijpen dat het onderzoek naar de verzelfstandiging van het trambedrijf later zal plaatsvinden. Echter, voordat de kwestie rondom de Uithoflijn opgelost is, kan er al begonnen worden met het verbijzonderen van de begroting van het trambedrijf in de administratie. Dat lijkt ons de basis om tot een goede sturing te komen van het bedrijf. Het is een bedrijf dat geen administratie doet, maar wel alle assets beheert. Het is een terughoudend standpunt van GS dat dit een voor de hand liggende optie is.

Een van de irritatiepunten van de Staten was dat het budget Bereikbaarheid en Mobiliteit het karakter had van een niet-opgeruimde rommelzolder. Een mogelijkheid hierbij is dat het budget gecompartmenteerd wordt in herkenbare eenheden. Het budget voor OV is een dergelijk herkenbare eenheid. Waarom is er een aparte afwijzing hiervan met als achtergrond de integraliteit? Iets meer flexibiliteit hierin zal de reactie van GS als geheel sterk in kwaliteit doen verbeteren.

De VOORZITTER: Dank u wel. Gefeliciteerd met uw maidenspeech.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Tijdens de commissievergadering heeft de PvdA-fractie harde woorden gebruikt om de conclusies uit het auditrapport te duiden. PS is de afgelopen jaren niet in staat geweest om zijn kaderstellende rol goed uit te voeren, omdat fundamenteel inzicht in de mobiliteitsfinanciën ontbreekt. Grote uitvoeringsprogramma's worden niet door de Staten, maar door het college vastgesteld. Daardoor ontbreekt het ons aan instrumenten om bij te sturen als wij vinden dat het anders moet. Wij hebben er voor spek en bonen bij gezeten als het over een aantal grote onderdelen uit de mobiliteitsbegroting gaat. Dit moet anders. Het rapport van de beleidsauditcommissie geeft hiervoor een aantal concrete handreikingen en wij zijn blij dat deze grotendeels door het college zijn overgenomen.

De gedeputeerde heeft in het debat in de commissie onze fractie het vertrouwen gegeven dat hij de zaak serieus neemt en voortvarend aan de slag gaat. Geciteerd uit een gedicht van Judith Herzberg: "komt het hoewel, misschien hoewel, ten slotte nog in orde." "Vertrouwen is goed, maar controle is beter", om een andere grote denker aan te halen. Daarom vragen wij aan de nieuwe gedeputeerde een aantal concrete toezeggingen. Kan de gedeputeerde ons toezeggen dat hij in een aparte notitie bij zowel de Kadernota 2018 als bij de begroting 2019 verantwoording aflegt over de uitvoering van alle 16 aanbevelingen uit het auditrapport? In het verleden zijn wij weleens het bos ingestuurd met zoethoudertjes over nota's en overzichten die nog zouden komen, maar deze waren vaak zo opgesteld dat wij er niet veel aan hadden. Met een integraal overzicht van alle aanbevelingen kunnen wij de vinger aan de pols houden en raken wij het overzicht niet kwijt tussen de mobiliteitsplannen, visies en programma's door. Ik heb hiervoor een motie achter de hand die ik indien nodig samen met de ChristenUnie in de tweede termijn zal indienen. Ik zal eerst de reactie van de gedeputeerde afwachten.

Dit brengt mij bij een volgende suggestie die de externe voorzitter van de beleidsauditcommissie aanhaalde bij de overhandiging van het rapport, namelijk om meer aandacht te besteden aan het bestuurlijk/ambtelijk samenspel. Dit is een fundamenteel punt en onze fractie heeft de indruk dat dit niet alleen speelt bij mobiliteit. Om kaders te kunnen stellen, moeten voorstellen zo geformuleerd zijn dat wij op basis daarvan de juiste besluiten kunnen nemen. Hoe gaat de gedeputeerde ervoor zorgen dat de politiek-bestuurlijke sensitiviteit van de provinciale organisatie is geborgd?

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de voorzitter! Aan de orde is een rapport dat is vastgesteld door de commissie voor de beleidsaudit. De kwaliteit van dit rapport is voor een groot deel tot stand gekomen dankzij de inbreng van onze onafhankelijk voorzitter, de heer Langelaar, die ik daarvoor graag al onze complimenten geef.

Als dit rapport op tafel had gelegen terwijl gedeputeerde Verbeek nog in functie zou zijn geweest, dan zou dit rapport ten onrechte zijn gebruikt als een soort afrekening. Mevrouw d'Hondt stuurde al lichtelijk in die richting. Onzes inziens betreffen de belangrijkste aanbevelingen juist de kaderstelling van PS, een zaak die wij zelf in de hand hebben. Een van de belangrijkste daarvan is dat wij van de hele mobiliteit één programma gemaakt hebben. Formeel mandateren wij het college voor dat ene programma en dat ene bedrag. Natuurlijk hebben wij dit onderverdeeld in allerlei subprogramma's, maar die kunnen GS formeel allemaal passeren. Wij gebruiken ten onrechte een ander instrumentarium, namelijk de vertrouwenscrisis. Wij zeggen: "Formeel hoeft je er niet aan te houden, maar als je het niet doet, dan gaan wij een motie van wantrouwen indienen." Dus GS zal zich er wel aan houden. Waarom verdelen wij mobiliteit niet in veel meer subprogramma's? Voor het OV wordt een aanbeveling gedaan, maar onzes inziens zou dit veel verder moeten. Alle vormen van mobiliteit moeten zoveel mogelijk gesplitst worden in meerdere kleine programma's. Gelukkig neemt GS alle aanbevelingen terecht over. Deze kans voor open doel mag een nieuwe gedeputeerde niet laten lopen. Het blijft echter onze taak om mobiliteit in meerdere programma's in te delen en het is onze taak om de nieuwe verordeningen vast te stellen.

Het is jammer dat er niks gedaan wordt met de opmerking in het rapport dat de portefeuillehouder financiën en de portefeuillehouder mobiliteit dezelfde zijn. Het is goed om deze twee functies te scheiden. Wellicht dat deze aanbeveling overgenomen kan worden bij de vorming van het nieuwe college in 2019.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! De SP sluit zich aan bij alle woorden van dank die zijn uitgesproken naar de medewerkers en de mensen die meegewerkt hebben aan deze audit. Voor ons heeft altijd voorop gestaan dat je een begroting moet kunnen lezen als je geen financiële achtergrond hebt. Dingen moeten terugkomen op allerlei plekken in de cycli en het moet duidelijk zijn wat het kost, wat wij ervoor krijgen en hoe lang het gaat duren. Als er wijzigingen en overschrijdingen plaatsvinden, dan moeten de consequenties daarvan duidelijk zijn. Dat moet van te voren duidelijk zijn. De uitwisseling van informatie is daarbij van essentieel belang. In statentaal heet dat 'monitoren'. In dit rapport zijn de aanbevelingen duidelijk. Wij kunnen ons daarbij van harte aansluiten. Het is een taak van de Statenleden om dit goed te volgen.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Allereerst sluiten wij ons aan bij de woorden van dank aan de voorzitter, de andere leden van de beleidsauditcommissie en aan de ambtelijke ondersteuning. Zij hebben met elkaar een puik stukje werk verricht. De afgelopen jaren heeft de GroenLinks-fractie zich voortdurend ingezet om beter inzicht te krijgen in de mobiliteitsfinanciën. Wij hebben vaak het gevoel dat de Staten in dichte mist rijden en met name financieel niet aan het stuur zit. Wij willen ons daar niet bij neerleggen. Dat is de reden dat wij bij de verrekening van de Kadernota 2017 en een paar maanden later bij de begrotingsbehandeling geprobeerd hebben om het inzicht te krijgen dat de Staten nodig hebben om zijn werk te doen. Dit deden wij via vele technische vragen en moties en vervolgens een paar maanden later met vervolgvragen over de onbevredigende uitvoering van die moties. Dat heeft pittige debatten opgeleverd en soms de nodige frustratie. Helaas bleek het bij de behandeling voor de begroting van 2018 onvoldoende mogelijk om het gevraagde inzicht te verkrijgen. Uiteindelijk heeft dat geresulteerd in deze auditcommissie waarvan wij vandaag het eindrapport bespreken.

Ik heb zelf deelgenomen aan deze auditcommissie en ik moet bekennen dat ik de afgelopen maanden zowel gerustgesteld ben als geschrokken. Gerustgesteld dat de verschillende fracties van de coalitie- en oppositiepartijen uiteindelijk dezelfde behoefte hebben nu er een gezamenlijk beeld is van wat er mis is en wat er moet veranderen. Dit gaat niet over stoeptegels of bermplantjes, maar over het wezen van de Staten. Wij moeten zorgen dat wij onze rol goed kunnen vervullen. Waar wij voorheen langs

elkaar heen praatten, is het ons gelukt om gezamenlijk met alle vertegenwoordigende fracties de vinger op de zere plek te leggen. Dat is winst.

Ik ben echter ook geschrokken. Geschrokken omdat dat problemen veel dieper zitten dan alleen informatievoorziening. PS hebben onvoldoende invloed op de concrete besteding van de middelen en beleidskeuzes. Wij stellen jaarlijks budgetten beschikbaar, maar weten niet concreet voor welke investeringen en projecten die bedragen bedoeld zijn. Het komt voor dat beleidsuitspraken die horen bij onze kaderstellende rol onderdeel zijn van uitvoeringsprogramma's die de Staten op zijn best ter informatie aangereikt krijgen. De Staten zijn hierdoor onvoldoende in staat om zijn rol goed te vervullen. Dat moet anders.

De aanbevelingen van de auditcommissie geven een duidelijke opdracht aan ons allen om de benodigde veranderingen te realiseren. Verandering begint hier, om een verkiezingsleus aan te halen. Wij zijn blij dat het college de aanbevelingen van de auditcommissie heeft overgenomen en dat het besef breed leeft dat er een gezamenlijke opgave ligt. Wij vragen het college om PS frequent te informeren over de voortgang en te betrekken bij de uitvoering van de aanbevelingen. Dat begint met de verordening Financiën, zoals wij deze binnenkort bespreken. Wij zijn blij dat GS al in de allereerste commissievergadering heeft toegezegd dat PS hierover kunnen meepraten voordat het in GS wordt besproken. Dat is een goede eerste stap.

Naar ons idee is het lek boven en moeten wij zorgen dat het snel en goed geplakt wordt. Dit vereist voortvarendheid en zorgvuldigheid. De GroenLinks-fractie zal hierin de verantwoordelijkheid blijven nemen. Dat kan betekenen dat wij af en toe lastige vragen zullen blijven stellen. Wat betreft de vragen aan het college sluit ik mij graag aan bij de vraag die eerder is gesteld door de PvdA.

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Dank en complimenten voor alle collega-Statelieden, de onafhankelijk voorzitter en de medewerkers voor hun tijd, energie en inzet voor deze beleidsaudit.

Het is een beleidsaudit die nu al zijn vruchten afwerpt in de functie van katalysator om processen te versnellen met alle nota's die in voorbereiding zijn en om processen versneld op te starten. Als opbrengst hiervan moeten wij eerst kritisch naar ons eigen functioneren kijken. De Staten kunnen en moeten duidelijker zijn in de kaders die gesteld worden. Wij moeten onszelf in de positie brengen om tussentijds bij te kunnen sturen.

Dan de inhoud van het rapport. Het rapport spreekt klare taal. Rechtdoen aan het rapport begint bij de constatering dat de inhoud feitelijk verbijsterend en schokkend is. Enerzijds op het financiële en technische vlak, anderzijds op het vlak van sturing en controle van GS en de ambtelijke organisatie. Wij herkennen in de feitelijke constatering ons tegengeluid dat wij hebben gegeven bij de kadernota en ons protest rondom de begroting van een groeiend onbehagen, vragen die meer vragen opriepen dan antwoorden gaven en zowel inhoudelijk als in de samenwerking een steeds dikker wordende mist.

Tegelijkertijd wil de fractie van de ChristenUnie het niveau overstijgen van gelijk hebben en gelijk krijgen, want dan beklijft dit rapport zeker niet. Het rapport komt met een lange lijst van aanbevelingen. Daarmee is dit rapport geen eindpunt en naar wij aannemen geen lijst van goede voornemens, maar een startpunt met een lijst van noodzakelijke ingrepen. Er komt een grote verbetering waarin participatie vanuit de Staten geëquipeerd en geborgd wordt. Dat zal veel vergen van GS en de ambtelijke organisatie. Meer mankracht is toegezegd en voorstellen bij de Kadernota zullen wij zeker steunen.

De gedeputeerde heeft tijdens de commissie MME al toegezegd dat de financiële verordening eerst via PS zal gaan. Dat is een toezegging die vertrouwen schept. Onze fractie heeft gevraagd om monitoring in de uitwerking. Daarvoor heeft de gedeputeerde al een toezegging gedaan. Wij horen graag een reactie daarop.

De rapportage heeft blootgelegd dat er een cultuurverandering nodig is om tot gewenste resultaten te komen. Dat vereist leiding en leiderschap. Daarom verzoeken wij het college na te denken over ver-

breiding c.q. mobiliteitsoverstijgende uitvoering van de aanbevelingen. Daarnaast hebben wij al eerder aangekaart dat in aanloop naar een volgende statenperiode opnieuw nagedacht moet worden over de portefeuilleverdeling.

Dan zal ik nog even stilstaan bij de vraag hoe het zover heeft kunnen komen. Moet het inderdaad zo ver komen dat de rapporten van de Randstedelijke Rekenkamer, een beleidsaudit en een werkgroep Duisenberg noodzakelijk zijn om orde op zaken te stellen en verandering te bewerkstelligen? Wat ons betreft niet. Daarom heb ik nog een vraag over het zelflerend en kritisch vermogen. Organiseert GS voldoende kritisch vermogen en tegenspraak intern en samen met de Staten? Wees in dat opzicht in het samenspel met ons een goed, eerlijk en transparant bestuur.

Mevrouw ARISSSEN (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Allereerst dankt de PvdD de commissie voor dit rapport. De conclusies en 16 aanbevelingen zijn niet mals. Het rapport lijkt een samenvatting van wat er allemaal fout is gegaan tijdens het Uithof-debacle. Door vage begrotingen konden PS gewoonweg hun taak niet uitvoeren. Het is dan makkelijk om met de vinger te wijzen naar PS dat wij onze taak beter hadden moeten uitvoeren. Echter, de tijd om het bij complexe vraagstukken tot op de bodem uit te zoeken is beperkt, dus er moet hard gewerkt worden dat het vertrouwen in de cijfers weer terug komt. Het vertrouwen is behoorlijk geschaad de afgelopen periode. Laten wij vooral positief blijven, want wij hopen dat de organisatie goed onder de loep wordt genomen om te zien waar het precies knelt in de organisatie. Is het onwil? Is het onkunde? Of vragen wij wellicht teveel van de gedeputeerde?

Een van de conclusies uit het rapport is, ik citeer: "De complicerende factor hierbij is dat de portefeuillehouder Mobiliteit tevens belast is met de portefeuille Financiën en Bedrijfsvoering (personeel en organisatie) waardoor beperkt sprake is van bestuurlijke 'checks en balances'." Kunnen deze portefeuilles gesplitst worden? De auditcommissie was het erover eens dat het geen lichte portefeuille is, maar laat het aan de coalitie over wat ermee gedaan moet worden. De PvdD ziet dit als een verkapte aanbeveling en deze zouden volgens de gedeputeerde allemaal worden overgenomen.

Een andere conclusie is dat er vooral goed gekeken moet worden naar de interne organisatie. Tijdens de Uithof debatten bleek dat de provincie bezig is met een grootschalige reorganisatie. Wat is de status hiervan? De PvdD wil voorkomen dat er geschermd kan worden met woorden als 'dit is niet mijn portefeuille', 'dit was allemaal voor mijn tijd' en 'de reorganisatie is nog in volle gang'. Zou GS een datum kunnen geven waarop de reorganisatie is afgerond?

In de eerste reactie van GS staat: "Wij zullen alle aanbevelingen uit het rapport overnemen." Toch staat in de notulen van de MME-vergadering van 9 april jl. dat de gedeputeerde de aanbevelingen geheel of gedeeltelijk overneemt. Is de gedeputeerde al in zijn eerste maand tegen muren aangelopen, waardoor hij blijkbaar zijn eerdere belofte niet kon nakomen? Waarom stellen wij een commissie samen om vervolgens te constateren dat niet alle aanbevelingen overgenomen zullen worden? Kan de gedeputeerde ons geruststellen dat alle aanbevelingen in zijn geheel worden overgenomen zonder mit-ten en maren? Dan kan het vertrouwen echt weer een beetje terugkomen.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! In beginsel spreekt 50Plus de dank uit en maakt de complimenten naar iedereen die heeft bijgedragen aan dit rapport.

Mobiliteit is breed: openbaar vervoer, fiets, auto, voetgangers, veiligheid, dienstbaarheid, service en balans. 50Plus vindt het belangrijk dat de financiële verdeling in de balans voor grote en kleine projecten met aandacht voor de gevolgen voor de leefomgeving goed wordt uitgevoerd. Wij vinden het heel mooi dat GS de aanbevelingen van het rapport overneemt.

50Plus vraagt speciaal aandacht voor punt 8. Daar staat: "Verzoekt GS ervoor zorg te dragen dat de financiële administratie zo is ingericht dat deze beter kan voorzien in (ad hoc) informatiebehoefte, zoals verschillende dwarsdoorsnedes op verzoek van PS (bestedingen naar modaliteit, locatie, financiering e.d.)." Als voorbeeld zal ik de Uithoflijn naar voren halen. Hierdoor zijn de begrote BRU-gelden in de knel gekomen waardoor de verwachtingen van de gemeenten die plannen hadden gemaakt voor lokaal maatwerk verloren zijn gegaan. Dat schijnt goed te komen en dat hopen wij intens. In ieder ge-

val moeten de verwachtingen bijgesteld worden. Het is mooi dat de aanbevelingen overgenomen worden en het is positief als dit tot verbeteringen leidt. Kan de gedeputeerde een klein tipje van de sluier oplichten in zijn beantwoording over hoe ver hij is met het verhaal over de BRU-gemeenten?

De VOORZITTER: Daarmee komen wij aan het eind van de eerste termijn van de Staten. Het woord is aan de heer De Droog.

De heer DE DROOG (D66): Mijnheer de voorzitter! Allereerst dank aan iedereen en de complimenten dat wij dit op deze manier met elkaar kunnen bespreken. Het was een fantastische beleidsaudit waarbij wij een hoop dingen naar boven hebben gehaald. Ik vind het belangrijk te benadrukken dat wij het in de commissie vaak gehad hebben over het samenspel tussen GS, PS en de ambtelijke organisatie. Ik hoor vandaag veel vragen in de richting van GS en de ambtelijke organisatie. Ik spreek de hoop uit dat PS de komende tijd inzet toont om samen met GS en de ambtelijke organisatie hieraan handen en voeten te kunnen geven.

De VOORZITTER: Ik kijk naar gedeputeerde Straat voor zijn eerste reactie. Dit is ook uw maiden-speech, maar ik kan niet garanderen dat u niet geïnterrumpeerd wordt.

De heer STRAAT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Laat ik beginnen met het uitspreken van de dank van GS aan de commissie en de voorzitter, de heer Langelaar, voor het werk dat u heeft verricht en dat ik bij mijn aantreden in ontvangst kon nemen. Het is een mooi en heel gedegen stuk werk waarin u een flink aantal aanbevelingen heeft gedaan ter verbetering van het programma Mobiliteit. Dat hebben wij graag in ontvangst genomen om daarmee aan de slag te gaan. Vanuit dat perspectief hartelijk dank dat u daarin de afgelopen tijd zoveel tijd en energie heeft gestopt.

Ik ga een aantal punten aanhalen uit uw bijdragen. Er is het nodige gezegd over het autorisatieniveau, hoe het eventueel met andere programma's in de begroting zou moeten en er is het nodige gevraagd over het samenspel tussen PS en GS. Ik onderschrijf het betoog van de heer De Droog van harte, omdat wij met elkaar de komende tijd hard moeten werken om het samenspel verder te versterken en te kijken hoe u uw kaderstellende rol beter kunt uitvoeren, zodanig dat er helderheid ontstaat in de verwachtingen naar elkaar. Natuurlijk moet GS daaraan vervolgens invulling geven. Met het opvolgen van de aanbevelingen moet dat voor een groot deel lukken.

De vraag van mevrouw d'Hondt over hoe de politieke sensitiviteit geborgd kan worden sluit hierbij aan. Aan het begin moeten wij helder hebben waarover wij het hebben. Ik zal er zelf naar kijken hoe u dat proces doorlopen hebt. Een aantal van u heeft aangegeven dat hier vaker over gesproken is en er veel tijd in gestopt is. Ik constateer dat wij elkaar op sommige punten niet helemaal hebben begrepen of zijn kwijt geraakt en wat de verwachtingen zijn. Laten wij zorgen dat wij in deze zaal met elkaar duidelijk hebben hoe wij dat precies doen. U mag van GS verwachten dat wij dat verder uitwerken. Met de aanbevelingen en de uitwerkingen die wij deels met u gedeeld hebben zijn wij een systematiek aan het opbouwen waardoor politieke sensitiviteit ontstaat, onder andere door de financiële verordening, het meerjarige investeringsprogramma, het onderhoudsprogramma en de nota kapitaalgoederen. Daarmee is het helder waar de accenten liggen en hoe wij dat beter met elkaar kunnen bespreken en verantwoorden. U mag van GS en mij in het bijzonder verwachten om samen met de ambtelijke organisatie dat proces door te gaan en te kijken hoe wij die politieke sensitiviteit op die onderwerpen erbij krijgen. Dat vraagt om leiderschap en het op het juiste moment aangeven als er meer helderheid verschaft moet worden. De cultuurverandering die ontstaat moet goed worden meegenomen in het proces waar de organisatie de komende maanden aan werkt.

Mevrouw Arissen noemde de organisatieontwikkeling die wij doormaken. Ik kan u geen precieze data geven, maar ik stel voor om u daarover apart te informeren. Ik zie de organisatieontwikkeling als een kans om opgavegericht te werken waardoor er concreter langs punten uit het programma gelopen kan worden en wij beter de politieke sensitiviteit en het gesprek met u kunnen oppakken. Ik hoop vanuit dat perspectief verder door te ontwikkelen, zodat wij dat hier kunnen bespreken.

Er is een paar dingen concreet gevraagd. Als eerste het autorisatieniveau binnen de begroting. Mevrouw Arissen refereerde aan het verslag van de commissie. Daarin staat dat wij een discussie hebben gevoerd over een paar onderwerpen. GS neemt de aanbevelingen over, maar in de commissie constateerde ik dat de verwachtingen nog niet helemaal duidelijk zijn. Het gaat onder andere over het autorisatieniveau, of er een apart programma moet zijn en een aparte portefeuillehouder. Daarover was een gesprek en verschilden de meningen. Namens GS heb ik duidelijk gezegd dat wij het programma Mobiliteit niet moeten splitsen, omdat dit programma in zijn totaliteit gaat over een vraagstuk dat niet alleen in modaliteiten zit. De heer IJssennagger pleitte ervoor om het per modaliteit op te splitsen. Dat ontraad ik u, omdat wij de dwarsverbanden op de inhoud tussen de verschillende modaliteiten in de begroting moeten borgen. Dat was de reden dat wij in de commissie hebben gezegd dat wij de programma's niet moeten splitsen, al is dit wel een van de gedachten die in de aanbevelingen staat. Het programma Mobiliteit zou wel in subprogramma's ingedeeld kunnen worden. Dan blijft het programma Mobiliteit op de begroting staan. Sommige provincies werken al met subprogramma's. Omdat wij concessiehouder zijn, kunnen wij nadenken of wij van het openbaar vervoer een apart subprogramma kunnen maken waardoor het autorisatieniveau concreter wordt. Dat moet geregeld worden bij de financiële verordening die binnenkort op de agenda staat.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de voorzitter! Kunt u het voorbeeld uitleggen van het splitsen in subprogramma's boven het splitsen in programma's?

De heer STRAAT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Als je het programma Mobiliteit niet opsplijt, dan houd je de inhoud van de integrale discussie over mobiliteit bij elkaar. Door het instellen van subprogramma's wordt het autorisatieniveau vergroot waardoor u meer sturing heeft op het geld. Met name bij het OV is dat een denkbaar scenario, omdat wij concessiehouder zijn. Wij moeten met elkaar de discussie voeren hoever wij daarin doorgaan. Echter, als je het programma Mobiliteit wel opsplijt in verschillende programma's, dan kan de discussie ontstaan of een nieuw fietspad uit het programma Wegen of het programma Fiets moet komen. Dat moeten wij voorkomen, want dan moeten wij bij u terugkomen voordat wij doorgaan met iets waar iedereen het al mee eens is. Dat is de discussie die wij moeten aangaan. Er is binnen het programma wel iets te organiseren om uw wens van autorisatie mogelijk te maken.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de voorzitter! Betekent dat dat onze autorisatie op programmaniveau plaatsvindt en dat u binnen dat programma tussen de subprogramma's naar believen kunt schuiven?

De heer STRAAT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat betekent het niet. Als je een apart subprogramma maakt met een autorisatieniveau en deze in de financiële verordening wordt vastgelegd, bijvoorbeeld tussen het OV en de rest, dan zal er altijd met de Staten overlegd moeten worden als wij tussen die twee subprogramma's gaan schuiven. In financiële zin heeft u dan wat u vraagt. Op de inhoud zou ik het op één inhoudelijk programma willen houden om de discussie over mobiliteit integraal te houden. De wereld is namelijk niet in aparte modaliteiten verdeeld.

Mevrouw ARISSEN (PvdD): Mijnheer de voorzitter! In mijn bijdrage noemde ik niet het splitsen van programma's, maar het splitsen van portefeuilles. Alles hangt bij één gedeputeerde waardoor er maar een beperkte mogelijkheid is van bestuurlijke 'checks & balances'. Het is beter dat dit wordt verdeeld over meerdere gedeputeerden, zodat het beter vorm kan krijgen.

De heer STRAAT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Hierover is een discussie geweest in de commissie. Toen heb ik niet veel gezegd. Dat past mij persoonlijk niet zo, omdat ik net gedeputeerde ben geworden en deze portefeuille heb overgenomen. Er werd zojuist al gezegd dat het goed is om daarover na te denken in een nieuwe collegeperiode. Dat zorgt voor continuïteit op dit moment. De portefeuilledeling is een onderdeel is van het politieke proces bij de onderhandelingen en het is een denkbaar scenario om deze dan te verdelen. Overigens, als je de portefeuillehouder Financiën met een andere grote portefeuille verbindt, dan kan het zelfde probleem ontstaan. Dat risico is altijd aanwezig.

Ik snap uw punt, maar wij moeten het niet op dit moment veranderen. Dit is niet per sé nuttig voor het laatste jaar. Dat voor wat betreft het autorisatieniveau.

Een aantal van u heeft aangegeven dat de systematiek onder dit rapport een systematiek kan zijn waarnaar in de begroting verder gekeken kan worden. Ik denk zeker dat dit waar is. Ik wil wel enige terughoudendheid betrachten, omdat wij op dit moment erg veel aan he doen zijn in de organisatie, zoals organisatieontwikkeling, er lopen een aantal onderzoeken en deze audit moet nog uitgevoerd worden. Het is goed om de audit de komende maanden vorm te geven, te leren van de systematiek die hieronder zit en na te denken hoe wij dit in andere programma's kunnen implementeren. Na deze audit is het de verantwoordelijkheid van GS om het initiatief te nemen om te laten zien hoe het dat gaat doen. In het najaar zullen wij een voorstel doen hoe wij nu verder gaan, met de veronderstelling dat wij dit in de begroting grotendeels geïmplementeerd hebben. Dan komen wij met een voorstel hoe dit in andere programma's van de begroting geïmplementeerd kan worden en wat het tijdsplan is waarin de organisatie klaar is om het goed te doen. Het is mijn voorstel om dat tegen die tijd op te pakken. Dit staat los van de rapportage over de aanbevelingen op dit programma, waarvan u terecht vraagt om daarvan op de hoogte te zijn.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de voorzitter! De gedeputeerde heeft voorgesteld om rond de begroting met een voorstel te komen, maar hoe ziet hij het proces daar naartoe? Ik zie graag dat wij in de begroting 2019 al een groot deel van de aanbevelingen hebben uitgevoerd, zodat iedereen kan instemmen met de begroting en er vertrouwen in heeft dat het goed zit. De ChristenUnie heeft destijds om deze reden tegen de begroting gestemd en door deze aanbevelingen uit te voeren hoeft zij dat niet nogmaals hoeft te doen.

De heer STRAAT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Wij moeten oppassen dat wij het monitoren van de huidige aanbevelingen in dit programma niet verwarren met de suggestie van een aantal van u om het over te hevelen naar andere programma's. Volgens mij refereerde u aan het eerste en sprak ik over het tweede. Daarom zal ik bij het begin beginnen. Mevrouw d'Hondt vroeg om een toezegging om bij de kadernota aan te geven hoe het staat met de 16 aanbevelingen en wat de planning hiervan is, zodat wij bij de begroting een voortgang hebben op die 16 punten. Dan zult u zien dat wij deze grotendeels geïmplementeerd hebben. Dit zult u de komende maanden voor een groot deel voorbij zien komen. Die voortgang kunt u het komende jaar volgen. GS zal uitwerken hoe wij dit bij andere delen van de begroting kunnen vormgeven. Dit wil ik in deze volgorde uitvoeren om het uitvoerbaar te houden in onze organisatie. Die toezegging doe ik u graag.

Mevrouw Hoek vroeg naar de BRU-gemeenten. Ik verwijs u naar het memo dat ik u vanmorgen heb toegestuurd, zoals beloofd in de financiële auditcommissie. Dit gaat over iets anders dan waarover wij het hier met elkaar hebben. Over de afwikkeling van dat deel van deze € 14.000.000 is deze week het gesprek met de BRU-gemeenten. Ik houd u op de hoogte hoe dat verder loopt.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! De gedeputeerde sprak zojuist over het OV. Ik ben zeer geïnteresseerd in wat u gaat doen met de aanbeveling over het OV met betrekking tot het trambedrijf. U heeft gezegd dat het onderzoek naar de verzelfstandiging van het tram uitgesteld zou moeten worden.

De heer STRAAT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Wij hebben onze handen de komende maanden vol aan wat wij moeten doen in de begroting en de uitvoering van de Uithoflijn om ervoor te zorgen dat het project zo goed mogelijk wordt afgerond en de tram op tijd rijdt binnen de nieuwe planning. De discussie over het organiseren van dat deel van de organisatie is een interessante discussie, maar zou je er volgtijdelijk achteraan moeten zetten. In de tussentijd kunnen wij er al wel over nadenken, maar ik wil voorkomen dat wij de hele discussie belasten met deze discussie. Dit is een discussie voor de nieuwe bestuursperiode die wij in de loop van volgend jaar opstarten. Ik nodig u allen uit om daarvoor de tijd te nemen. Het is een ingewikkeld vraagstuk waarvoor de opties goed afgewogen moeten worden en je zeker moet zijn dat de organisatie van het trambedrijf goed loopt. Dan is het een goede gedachte om daarover door te praten.

De VOORZITTER: Daarmee is de eerste termijn van de kant GS afgerond. Ik kijk of er behoefte is aan een tweede termijn.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! In het betoog van de heer De Droog is mij iets opgevallen over het samenspel tussen GS en PS. Wat de PvdA-fractie betreft moet het niet al te gezellig worden. De commissie heeft haar werk gedaan en de aanbevelingen liggen op tafel. De bal ligt nu bij het college en PS moeten kaders stellen en controleren in plaats van bij het college op schoot gaan zitten. De gedeputeerde heeft net allerlei toezeggingen gedaan waardoor ik mijn motie achterwege kan laten, maar voor de zekerheid ga ik het dictum voorlezen. Als de gedeputeerde met een knikje kan aangeven dat hij dat gaat doen, dan is dat duidelijk.

De VOORZITTER: Voordat u het dictum gaat voorlezen is er een interruptie van de heer De Brey.

De heer DE BREY (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik wil de kanttekening maken dat het niet alleen GS is die schuld betaamt en waarop de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport zich richten. PS moeten nadrukkelijk zelf in de spiegel kijken. Wij hebben een verordening uit 2004 en de Staten moeten deze handschoen zelf oppakken.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Dat ben ik met u eens, maar ik ben van mening dat wij dat in eerdere moties en debatten al gedaan hebben en verschillende verzoeken aan het college hebben gericht om ons van betere informatie te voorzien. Ik ben hier niet om de vinger te wijzen naar wie de meeste schuld heeft, maar om het zo snel mogelijk op te lossen. Volgens mij is het college daarbij als eerste aan zet.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Het is herkenbaar dat een belangrijke bal bij GS ligt. Tegelijkertijd gaat het over de opdracht die PS aan het college geven en de afspraken die wij maken, bijvoorbeeld over wat er in de verschillende commissies gebeurt. Op dat niveau ligt de bal wel degelijk bij PS. Bij de financiële verordening moet PS het lef hebben om de teugels aan te halen en de afspraken maken zoals wij deze willen. Laten wij dat gezamenlijk doen en niet alleen aan GS overlaten.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Dat ben ik met u eens, met de kanttekening dat dit soort debatten over de inrichting van programma's niet achter gesloten deuren moet plaatsvinden. In het dualisme is het de formele rol dat het college een voorstel doet en wij daarover besluiten. Niet andersom.

Het dictum van de motie luidt: "Wij verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om in een aparte notitie bij zowel de Kadernota 2018 als bij de begroting 2019 een overzicht te geven van de stand van zaken van de uitvoering dan wel de planning van alle 16 aanbevelingen van het auditrapport." De aparte notitie is hierbij een belangrijk aandachtspunt.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik heb goed geluisterd naar wat de gedeputeerde gezegd heeft over het al dan niet indelen in programma's. Hij heeft mij niet overtuigd. Het is bij uitstek een politieke discussie of wij zoveel miljoen euro in de automobilititeit stoppen dan wel in de fietsmobilititeit. Het is bij uitstek een discussie hier om eventueel van het ene budget wat over te hevelen naar het andere budget. Dat kan niet door GS gebeuren op een manier die voor ons niet duidelijk controleerbaar is. Er wordt politiek verschillend gedacht over een aantal onderdelen. Wij willen daartussen kunnen schuiven en de budgetten kunnen vaststellen. Daarom moeten wij op dat niveau debatteren en GS mandateren. Dat betekent dat wij zelf het besluit moeten nemen als van het ene budget wat overgeheveld moet worden naar het andere budget. Ik ben ongelukkig dat de gedeputeerde dat laatste onderdeel van de aanbeveling niet overneemt. Bij de kadernota zullen wij daarop terugkomen.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks) Mijnheer de voorzitter! Allereerst het onderwerp 'politieke sensitiviteit in de organisatie'. De gedeputeerde heeft aangegeven om dat mee te nemen in de organisatie-

ontwikkeling. Daarvoor willen wij zeker aandacht vragen. Cultuurverandering is een onderwerp dat lastig voor elkaar te krijgen is. Kan de gedeputeerde daarom enig inzicht geven in de manier waarop hij de politieke sensitiviteit gaat meenemen in de organisatieontwikkeling?

Dan de organisatie van het programma Mobiliteit. Op rijksniveau ontstaat een beweging naar het ontschotten in het mobiliteitsveld, waarbij de potjes voor de aparte vervoerswijzen worden losgelaten om een betere integrale afweging te kunnen maken. Dat beluisteren wij in de inbreng van de gedeputeerde waarmee wij blij zijn. Tegelijkertijd voelen wij de noodzaak om binnen het grote mobiliteitsprogramma naar een realistischer niveau van autorisatie en budgetten te gaan. Het voelt niet goed om in één keer € 250.000.000 beschikbaar te stellen voor het college. Daarover moeten wij het debat aangaan, maar wij hechten wel aan de ontschotting.

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Dank voor de beantwoording. Wij zien een gedeputeerde die hard aan het werk is, hard aan het werk wil en verandering wil bewerkstelligen. Daar zijn wij blij mee. PS kunnen zelf aan het werk in alle verordeningen en nota's die binnenkort komen. Blijf kritisch op de monitoring. Wij kunnen de gedeputeerde aan de toezegging houden die de inhoud van de motie omarmt. Wij kunnen ons aansluiten bij de vraag van GroenLinks over de cultuurverandering en op welke wijze de gedeputeerde daaraan invulling gaat geven.

Mevrouw ARISSSEN (PvdD): Mijnheer de voorzitter! De PvdD dankt de gedeputeerde voor zijn beantwoording en dat hij van zins is om alle aanbevelingen over te nemen voor zover daarover consensus bestaat. Dank voor de toezegging dat de gedeputeerde PS op de hoogte zal houden over de stand van zaken van de reorganisatie binnen de provincie. Wel zouden wij graag een vraag daaraan toevoegen: wil de gedeputeerde ons via de commissie BEM regelmatig op de hoogte houden van de stand van zaken van deze reorganisatie?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de voorzitter! Het klinkt logisch dat het thuis hoort in de commissie BEM, want het gaat over financiën, organisatie et cetera. Echter, er is een nauwe relatie met mobiliteit en dat ligt in de commissie MME. Dat moeten wij helder hebben. Wilt u dat de gedeputeerde u in de commissie BEM rapporteert over de cultuurverandering of over het hele traject?

De VOORZITTER: Wij hebben een presidium dat daar wat van vindt.

Mevrouw ARISSSEN (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Het is geenszins de bedoeling om het hele onderwerp over te hevelen naar de commissie BEM. Hier willen wij alleen op de hoogte gehouden worden van de stand van zaken, omdat het gaat over de financiën, reorganisatie en personeel. Dat betekent niet dat de commissie MME niet op de hoogte gehouden moet worden.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Eerder vandaag is de financiële beleidsauditcommissie bij elkaar gekomen en is dit onderwerp besproken. Een heel aantal van de aanbevelingen gaat over het financiële en verantwoordingssysteem binnen dit huis. Dat is typisch iets dat thuis hoort in deze commissie. Het is goed om buiten deze vergadering uitgebreider stil te staan onder welke commissie het valt.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Dank voor de memo. Deze had ik nog niet gezien, maar geeft al een goede verduidelijking. Het is voor iedereen belangrijk om deze memo te lezen, zodat wij allemaal gelijk geïnformeerd zijn. Ik wens u veel succes in het vervolg van het traject.

De heer STRAAT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik ga een korte poging wagen om de heer IJssennagger te overtuigen. Het punt dat u maakt is een politieke keuze waarin ik niet treed. Als u het op die manier georganiseerd wilt zien, dan zijn wij het oneens met elkaar.

Ik herken het beeld dat op rijksniveau speelt waarbij de koppeling wordt gemaakt tussen infrastructuur en mobiliteit om de integrale afweging te kunnen maken. Het is vooral van belang dat wij op de inhoud voorzien van informatie, zodat u inzicht heeft in wat er precies in omgaat. Los van het autorisa-

tieniveau zie ik cijfers die straks in de begroting zitten in het investeringsplan, het onderhoudsplan en de plafonds op infrastructuur en openbaar vervoer. Daarin zit veel inzicht in uw vraag en waar u terecht in de audit naar gevraagd heeft en de ruimte om met elkaar het politieke gesprek te voeren. U kunt zeggen dat u daarop uiteindelijk een autorisatieniveau wilt hebben. Echter, als de Staten zeggen welke kant het op moet, dan zal GS niet zeggen dat het dat niet doet omdat u het autorisatieniveau niet heeft. Als wij daarover een stevig gesprek hebben, dan zal GS dat doen. Het is de moeite waard om het op deze manier te doen en wellicht nog op subprogrammaniveau te kijken. Ik kan mij voorstellen dat u een andere politieke keuze maakt. Dan zal ik daarvoor begrip en respect hebben.

Een andere vraag die er nog ligt is hoe de cultuurverandering in de organisatieontwikkeling kan ontstaan. U moet niet onderschatten wat deze beleidsaudit teweeg brengt in de organisatiestructuur om na te denken over hoe wij u beter van informatie kunnen voorzien en hoe wij een ander gesprek met elkaar kunnen organiseren. Vandaar dat ik in mijn betoog zei: "Het begint in deze zaal." Wij moeten inderdaad niet bij elkaar op schoot gaan zitten, want het is een dualistisch systeem. PS en GS hebben de verantwoordelijkheid om op politiek en bestuurlijk niveau aan te geven waar het zit. De organisatie moet u en ons daarin bedienen. U stelt duidelijke kaders. Dat maakt een verandering mogelijk en maakt het los om daarover te spreken.

Het is voor een deel structuur en daarmee zijn wij goed aan de slag. Voor een deel is het cultuur en gedrag. Dat zit in de organisatieontwikkeling. Ik kan u toezeggen dat wij u daarvan op de hoogte brengen – ik laat het nog in het midden in welke commissie. Het element van cultuur en gedrag is een discussie op zichzelf waard hoe je in een organisatie opgavegericht kunt werken. Dat vraagt in ieder geval leiderschap van uw kant in politieke zin en bij ons in bestuurlijke zin om dat steeds op de agenda te zetten. Dat mag u van ons verwachten, maar het is te belangrijk om het daarmee af te doen. Het is te ingewikkeld om precies te zeggen hoe wij dat precies gaan doen. Wij moeten scherp zijn en daarover het gesprek voeren. Er zijn allerlei mogelijkheden om dat voor elkaar te krijgen. Het belangrijkste is dat wij dat element goed in het vizier hebben naar structuurverandering. Zodra wij daar meer zicht op hebben, moeten wij daar een keer apart over spreken in een bredere zin, los van deze audit, zodat u het gevoel krijgt dat de verandering die u wenst daarin zit.

De VOORZITTER: Hiermee beëindig ik de discussie over dit agendapunt.

Statenvoorstel benoeming nieuw lid Provinciale Commissie Leefomgeving.

De VOORZITTER: Dit is een sterstuk en blijft een sterstuk.

Statenvoorstel gevolgen invoering WNRA voor de werkgeversrol van Provinciale Staten.

De VOORZITTER: Dit is een sterstuk en blijft een sterstuk.

Statenvoorstel opheffen geheimhouding BOA's OV.

De VOORZITTER: Dit is een sterstuk en blijft een sterstuk.

Statenvoorstel opleggen geheimhouding Mastergrex.

De VOORZITTER: Dit is een sterstuk en blijft een sterstuk.

Statenvoorstel zienswijze Begroting 2019 Randstedelijke Rekenkamer.

De VOORZITTER: Dit is een sterstuk en blijft een sterstuk.

Motie M28 vreemd aan de orde van de dag inzake het Groene Hart, ingediend door de SP.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Het Groene Hart is een natuurgebied waarin een balans is gecreëerd tussen de mens en de natuur. De bewoners van het Groene Hart willen niet dat daar gaswinning plaatsvindt. Dat weten wij allemaal, want wij zijn daar in dit huis al vaker mee bezig geweest en hebben ons al eerder daartegen uitgesproken.

Wij vragen aan het college om zich duidelijker aan te sluiten bij het verzet tegen de gaswinning in het Groene Hart. Wij zijn erachter gekomen dat Vermilion zich een wolf in schaapskleren toont. In eerste instantie werd gezegd dat de kleine gaswinningsvelden niet interessant zijn. Echter, omdat er in Groningen minder gas wordt gewonnen zijn deze velden opeens wel interessant en worden er vergunningen aangevraagd. Dat is in Zuid-Holland gebeurd en ligt niet ver bij onze provinciegrens vandaan. Het veld in Haastrecht ligt in de hoek tussen Gouda en Oudewater. Als daar gas gewonnen wordt, dan zal Oudewater daar zeker last van krijgen, net als Gouda.

De inwoners van het Groene Hart vragen u dit te doen vanuit de overtuiging dat wij samen moeten werken aan een gaswinningsvrije aarde, een gaswinningsvrij Nederland en dus een gaswinningsvrij Groene Hart. Sommigen zullen zich afvragen of dit urgent en noodzakelijk is, maar dit is urgenter en noodzakelijker dan ooit tevoren. Vermilion staat namelijk vandaag voor de Hoge Raad in zijn beroep tegen de afgewezen vergunning om te mogen boren in Haastrecht. Haastrecht en het Papekopveld in Woerden liggen dicht bij elkaar. Wij zijn bang dat Vermilion of zijn concurrent die velden tegelijkertijd gaan ontginnen.

U heeft een brief naar de minister gestuurd waarin u zegt dat u niet blij bent met de gaswinning. Wij zijn blij dat u die brief heeft geschreven, maar u heeft nog geen antwoord gekregen. Wat ons betreft had die brief krachtiger verwoord kunnen worden. Daarnaast is er in Den Haag een wijziging van de Mijnbouwwet in de maak, waarin met name artikel 33 wordt versoepeld. Hierdoor wordt het voor bedrijven zoals Vermilion, de NAM en Shell veel gemakkelijker om kleine gas- en olievelden te ontginnen en wordt 'fracking' gemakkelijker. Zo onrustbarend dat de gemeente Woerden een zienswijze heeft ingediend. Daar hebben wij van dit college niks over vernomen. Heeft u ook een zienswijze ingediend? Zo nee, waarom niet? Het is meer dan ooit nodig om op te staan tegen dit soort bedrijven. Te meer omdat de NAM en Shell hebben verklaard zich niet verantwoordelijk te voelen voor de gevolgen van aardgaswinning. Vandaar dat wij komen met deze motie vreemd aan de orde van de dag, mede ingediend namens de PvdA en PvdD. Laat u alstublieft het Groene Hart niet barsten!

Motie M28 vreemd aan de orde van de dag (SP, PvdA, PvdD): laat het Groene Hart niet barsten!

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 april 2018;

constaterende dat:

- GS het belangrijk vindt om de natuur en de leefomgeving te beschermen;
- het gasveld zich bevindt onder een woonwijk in een gebied met bodemdaling;
- GS de minister "vriendelijk" heeft verzocht rekening met deze inwoners te houden;
- GS geen antwoord heeft gekregen van deze zelfde minister;

overwegende dat:

- gaswinning maatschappelijk niet meer aanvaardbaar is;
- de kosten van compensatie van schade door de gaswinning mogelijk hoger zullen zijn dan de baten;
- de ontwikkeling van hernieuwbare energie een duurzame winst oplevert;
- GS verzuimd heeft een zienswijze in te dienen tegen het verslechteren van de Mijnbouwwet;

spreken als zijn mening uit dat:

- de brief naar de minister krachtiger moet;
- wij willen voorkomen dat Vermilion de velden Haastrecht en Papekop gelijktijdig wil ontwikkelen om kosten te besparen;
- de samenwerking met de andere Groene Hart-provincie gezocht moet worden;

dragen het College van GS op:

- zich nogmaals en krachtig uit te spreken naar de minister over de volstrekt ongewenste winning van het Papekopveld;
- maximale invloed uit te oefenen om te voorkomen dat Vermilion en/of andere maatschappijen, kleine velden gaan ontginnen, desnoods tot aan de Hoge Raad;
- zich maximaal in te spannen aardgasgebruik in onze provincie terug te dringen;

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Mevrouw Poppe refereerde aan een brief die wij een tijdje geleden gestuurd hebben aan de nieuwe minister Wiebes. Uw oproep was of de brief krachtiger zou kunnen. Uw woorden verbaasden mij, want ik vind de brief van strekking vrij uitgesproken en krachtig. Dit is mij ook verzekerd vanuit het Woerdense. De brief is geheel in lijn met de motie die de Staten enige tijd geleden aan het college hebben gegeven om met name over de gaswinning in Woerden een krachtig geluid te laten horen en om op meerdere fronten te bewegen. Met de brief en met het aansluiten bij het gesprek van Woerden met het ministerie om het belang van de regio extra te benadrukken, sluiten wij duidelijk aan bij het verzet van het Groene Hart waarover mevrouw Poppe spreekt. Ik ben op zoek naar waar de onvrede nog zit.

U weet dat de provincie een dubbele taak heeft. Enerzijds hebben wij een adviserende rol naar het Rijk. Dit is in het belang van de provincie en daarmee moeten wij zorgvuldig omgaan. Waar de zaak inhoudelijk er om vraagt nemen wij stelling, nog eens extra aangespoord door de motie die de Staten ons gegeven hebben. Niet alleen door de aangekondigde motie, maar zeker door de activiteiten die zijn ingezet naar aanleiding van de vorige motie wordt voldaan aan de wens van de Staten om het geluid in Woerden inhoudelijk te ondersteunen. In algemene zin, omdat het college van mening is dat het boren naar gas niet in lijn is met de duurzame omwenteling die wij willen zien. Ik begrijp de behoefte van de SP en de andere partijen om hun bijval bij de ontwikkelingen helder te maken, maar GS heeft de laatste weken heel helder laten zien waarvoor wij staan en welk geluid wij in dat kader laten horen.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! De noodzaak zit in de veranderingen. De Mijnbouwwet wordt aangepast. De NAM, Shell en waarschijnlijk Vermilion hebben aangegeven dat zij zich niet verantwoordelijk voelen voor de gevolgen van gaswinning. Het Groene Hart is te kwetsbaar om daar niet bovenop te zitten, het is veel te belangrijk. Wij praten over bodemdaling en landbouw. Dat is allemaal heel belangrijk in het Groene Hart, maar wij moeten ook bovenop de gaswinning zitten. Ik heb geen antwoord gekregen op de vraag of u een zienswijze heeft ingediend tegen de Mijnbouwwet. Ik had het fijn gevonden als dat was gebeurd. De termijn is inmiddels gesloten, dus dat is niet meer mogelijk.

De VOORZITTERS: De andere fracties krijgen de kans om te reageren op de woorden van mevrouw Poppe voordat het debat zal plaatsvinden.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de voorzitter! De gedeputeerde heeft gezegd wat zij allemaal gedaan heeft, de Staten hebben al veel moties ingediend en ik heb de beantwoording op uw vragen gezien. Kortom, er gebeurt heel veel. Wij krijgen steeds medewerking van grote meerderheden van de Staten en er zijn elke keer andere partijen die dit onderwerp opwerpen. Als deze motie niet wordt aangenomen, is dat dan geen verzwakking ten opzichte van de uitspraak van de Staten tot nog toe? Uw motie is zo stellig op een aantal zaken waar u het niet mee eens bent. De vorige motie is heel breed aangenomen en het is heel stellig hoe de Staten daarin staan. Deze motie roept op om nog verder te gaan en een aantal partijen kunnen zich daarin wellicht niet vinden.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Ik denk niet dat het een verzwakking is als deze motie niet wordt aangenomen. Wij moeten recht doen aan de inwoners van het Groene Hart en van de provincie. Met alles wat wij hebben, moeten wij daartegen ingaan en de minister laten weten dat dit echt onaanvaardbaar is.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik heb een vraag op elke overweging die er staat, maar deze zal ik niet stellen. Ik zou graag een rekensom zien van de kosten, de schade en de opbrengsten, maar laten wij dat niet doen. Ik heb een keer aan de heer Schaddelee gevraagd toen het ging over windmolens in het Groene Hart: "Als u de keuze moet maken om geen gas te winnen in het Groene Hart, wilt u het Groene Hart dan wel vol zetten met windmolens?" Ik kan mij herinneren dat de heer Schaddelee dit een goed idee vond. Wat vindt de SP daarvan?

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Wij zijn niet tegen windmolens, maar er zijn veel daken in het Groene Hart waarop zonnepanelen gelegd kunnen worden. Dat lijkt mij een goed idee.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Dat was niet mijn vraag. Wat zegt u tegen de inwoners uit het Groene Hart over windmolens in het Groene Hart?

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Als er draagvlak is voor windmolens, dan is daar niks op tegen.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Mevrouw Poppe zegt dat de brief aan de minister vriendelijk was en dat verzocht is rekening te houden met onze inwoners. Wat ik mij afvraag is of wij over dezelfde brief spreken. De brief van het college van 11 april verzoekt de minister om de gaswinning bij Papekop per direct uit te sluiten. Wat is er dan niet sterk genoeg: het 'per direct' of het 'uitsluiten van de gaswinning'?

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! 'Per direct' is prima, maar daar achteraan had de zin kunnen komen "want wij zullen ons daar met hand en tand tegen verzetten, tot aan de Hoge Raad." Vermilion is niet te beroerd om naar de Hoge Raad te gaan.

De VOORZITTER: Dan kijk ik of er in de gewone termijn nog behoefte is om het woord te voeren.

Mevrouw ENS (VVD): Mijnheer de voorzitter! Wij waren enigszins verbaasd over deze motie waarmee opnieuw het onderwerp onder de aandacht wordt gebracht door de SP-fractie. Volgens ons zit Woerden bovenop dit onderwerp. Zij heeft raadsbreed uitgesproken dat zij hier niet voor is. Ik ben verbaasd dat de SP probeert om dit op de agenda te zetten van de provincie. Wat is de toevoeging hiervan aan de lobby van de gemeente Woerden? Wel vind ik dat wij de gemeente Woerden daarin moeten steunen. Dat zij daarin de steun van de gedeputeerd krijgt hebben wij zojuist gehoord. Ik heb het idee dat de SP in Woerden wakker is geworden sinds zij daar zetels heeft na de verkiezingen. Dat is niet genoeg reden voor de provincie te gaan rennen voor een onderwerp dat de gemeente Woerden prima zelf in de hand heeft en waar zij met de hele raad bovenop zit. Wat ons betreft hoeft hier geen aandacht voor te komen vanuit de provincie.

De heer WESTERLAKEN (CDA): Mijnheer de voorzitter! Het CDA was vorig jaar mede-indiener van de motie om de gaswinning in het Groene Hart te voorkomen. Wij stonden toen volledig achter die motie en dat staan wij nog steeds. Wij zien niet in waarom er een nieuwe motie zou moeten komen, kijkend op de volgorde van wat er ondertussen allemaal is gebeurd en nog gebeurt. Het is jammer dat de suggestie gewekt wordt dat wij het Groene Hart laten barsten als wij niet achter deze motie staan. Dat vind ik niet terecht. Wij laten het Groene Hart niet barsten en blijven ons inzetten tegen de gaswinning in het Groene Hart.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Allereerst dank ik de SP voor de schriftelijke vragen die zij hierover gesteld heeft. Het is heel nuttig om de druk op de ketel te houden, maar de toon van de motie verbaast ons enigszins.

GroenLinks en deze Staten hebben zich heel helder uitgesproken tegen gaswinning in Woerden. Op 3 juli 2017 hebben wij een motie aangenomen die ingediend is door zes partijen, waaronder GroenLinks. Die motie werd snel uitgevoerd. Twee dagen later lag er al een brief aan de minister over die motie. Petje af. Daarnaast heeft het college op 11 april 2018 een brief gestuurd naar de nieuwe minister waarin de oproep wordt gedaan om de gasboring per direct uit te sluiten. Dat is een heldere stellingname.

Mocht Vermilion willen gaan winnen, dan moet het eerst omgevingsvergunningen aanvragen en een winningsplan indienen. Dat is gelukkig nog niet gebeurd. Mocht dat wel gebeuren, dan ligt de bal eerst bij de minister. Mocht de minister, ondanks het advies vanuit de provincie, de gemeente en vele anderen toch een winningsbesluit nemen, dan pas valt er wat aan te vechten bij de Raad van State. Mocht het ooit zover komen, dan is GroenLinks absoluut voorstander om al het mogelijke in het werk te stellen om gaswinning tegen te houden. Als het aanvechten daarvan bij de Raad van State de meest kansrijke route is om winning te voorkomen, dan moet die weg niet geschuwd worden. Dat betekent echter niet dat het verstandig is om naar de minister te dreigen met een gang naar de Raad van State. Dat klinkt stoer, maar de Raad van State kan besluiten dat er onvoldoende grond is om winning tegen te houden. Dan zijn wij veel verder van huis als wij dit niet via de koninklijke adviesroute bewandeld hebben.

Wij horen graag van de gedeputeerde of zij er ook zo in staat en hebben daarom drie vragen voor u. Bent u bereid om alles in het werk te stellen om gaswinning bij Papekop te voorkomen, inclusief te zijner tijd als laatste redmiddel een gang naar de Raad van State? Interpreteren wij het goed dat u in uw brief aan de minister niet wilt dreigen met een eventuele gang naar de Raad van State, omdat u daarmee meer invloed kunt uitoefenen en daarmee meer kans heeft om de gaswinning te voorkomen? De stap naar de Raad van State kan altijd nog. Hoe werkt u in dezen op dit moment samen met de gemeente Woerden en de provincie Zuid-Holland?

Tegen mevrouw Poppe en de andere mede-indieners zeg ik het volgende. Misschien kijkt u weleens naar de Rijdende Rechter. Van die burens die ruzie hebben om een schutting, regenton of een verzakt terras. De indruk die ik krijg, is dat u die buurvrouw bent die bij het allereerste gesprek al begint te dreigen om de politie erbij te halen. Als u het programma weleens kijkt, dan weet u dat dit niet werkt. Sterker nog, dit werkt vaak zelfs averechts. De politie kan er altijd nog bij gehaald worden. Nodig eerst de buurman uit voor een kop koffie en probeer hem te overtuigen. Als wij de handelwijze van het college goed begrijpen, is dat zijn inzet. Wij horen eerst graag een reactie van de gedeputeerde over de zienswijze.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Wij hebben van de gedeputeerde gehoord hoe zij zich inzet samen met de gemeente Woerden. Het doet ons goed om dit heel scherp te krijgen. De PvdA heeft nog een laatste vraag over de wijzigingen in de Mijnbouwwet. Deze wijzigingen betekenen wat voor de verhoudingen, over hoe daarmee om te gaan en voor de implicatie en de consequenties. Wij zouden graag horen wat de gedeputeerde daarvan vindt en of u de negatieve implicatie onder de aandacht van de minister wilt brengen.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Een krachtig en actief protest tegen gaswinning in het Groene Hart. Dat was de intentie van de motie die wij vorig jaar statenbreed hebben aangenomen. De ChristenUnie is blij met de manier waarop deze gedeputeerde en dit college dat heeft opgepakt. GS en PS hebben unaniem opgetreden, samen met gemeenten. Dat is de beste aanpak die wij kunnen kiezen. Vervolgens waren er afgelopen weken vragen vanuit de SP. Het is fantastisch dat wij scherp blijven. Daarna ontstond er wat gemopper in de media. De vragen werden goed beantwoord en na het gemopper in de media was er een actieve gedeputeerde die ons ervan overtuigde dat zij er bovenop zit. Daarom heb ik een opmerking richting de SP: deze motie is politiek spelen met vuur. Met deze motie zet je het samen optrekken van de provincie binnen PS en met gemeenten en andere provincies op het spel. Doe dat niet. Het klinkt allemaal heel stoer, maar het is gevaarlijke flauwekul. Wij gaan vanmiddag naar huis met een afgewezen motie waarmee de mensen van Vermilion zeggen: "Zie je wel, de provincie is niet eensgezind. Zij zijn verdeeld en niet meer tegen gaswinning." Dat is het signaal dat je uitzendt en dat vind ik levensgevaarlijk. Ik doe een dringend appel op de SP: trek die

motie alsjeblieft in. Het Groene Hart kan altijd op de steun van de ChristenUnie rekenen. Wij zijn fel tegen gaswinning. Zowel in de Tweede Kamer als in de gemeente Woerden als in de provincie Utrecht. Iedere suggestie dat dit niet zo zou zijn, die werp ik verre van mij.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! In mijn eerste reactie heb ik duidelijk proberen te maken dat de motie die destijds door de Staten is aangenomen geen enkele ruimte geeft voor een andere lijn dan de opdracht was, namelijk laten zien dat je het niet eens bent met de voorgenomen gasboringen in Woerden. Ik ga ervan uit dat dit door u wordt ondersteund en herkend.

Er is een aantal vragen gesteld die ik graag behandel. De eerste vraag was al in de eerste termijn gesteld, namelijk waarom de provincie Utrecht geen bezwaar heeft aangetekend in de internetconsultatie van twee weken geleden vanwege de wijziging van de Mijnbouwwet, met name in artikel 33. Dat heeft ermee te maken dat het een wijziging is die expliciet betrekking heeft op het Groningergasveld. De provincie heeft daar geen belangen en dan heeft het indienen van een zienswijze geen zin. Wij zijn betrokken op de inhoud, maar er was geen Utrechtse reactie nodig. Het heeft geen betrekking op een situatie die hier aan de orde is.

Dan heeft GroenLinks nog een aantal vragen gesteld. De vraag om alles in het werk te stellen om de gaswinning in Papekop te voorkomen. Zeker, de motie draagt daartoe expliciet op. Als er sprake zou zijn van een vergunningaanvraag, het doorzetten van de lijn en de intentie om tot boring te komen, dan zullen wij in lijn van de motie op de momenten die daarvoor zijn protest aantekenen. Nogmaals, dat betekent niet op voorhand nee roepen, maar door inhoudelijk met een reactie komen als het inhoudelijk aan de orde. Dat is precies het punt waarop mevrouw Poppe en ik het niet met elkaar eens zijn.

Dan het dreigen met de gang naar de Raad van State om in gesprek te blijven. Mocht er een gang naar de Raad van State aan het eind aan de orde zijn, dan is er in de opdracht die ik van u gekregen heb geen ruimte om daarin anders te handelen. Dat is waar. Ik benadruk nogmaals dat dit zich pas voordoet als het aan de orde is en niet op voorhand. Dat zet onze relatie met het Rijk onder druk. Dat leidt nergens toe en draagt nergens aan bij. Sterker nog, ik vind dat het belang van de Utrechtse regio daarmee beslist niet gediend is.

De laatste vraag was hoe er samengewerkt wordt met de provincie Zuid-Holland en de gemeente Woerden. Laat ik beginnen met de gemeente Woerden. Vrijdag heb ik de wethouder gesproken. Hij bedankte ons voor de stellingname en nodigde ons uit deel te nemen aan een gesprek dat de gemeente Woerden voert met het ministerie over dit onderwerp. Ik heb toegezegd daarbij actief betrokken te willen zijn en steun te bieden waar dat gewenst en nodig is, want wat de VVD beweert is ook waar: Woerden is goed in staat om het verzet tegen de boring daar op een goede en constructieve manier vorm te geven.

Dan de relatie met de provincie Zuid-Holland. Dat ligt wat ingewikkelder, omdat Zuid-Holland in het begin wat coulanter zat in de voorgenomen boringen dan de provincie Utrecht. Ik zal deze week contact opnemen met mijn collega Adri Bom om te kijken hoe de ontwikkelingen in Zuid-Holland zijn en waar wij elkaar kunnen helpen om het geluid te versterken.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Ik had u nog de vraag gesteld wat de wijziging in de Mijnbouwwet betekent? Het lijkt alsof het wat makkelijker is en de consequenties voor de lagere overheden groter kunnen zijn. Heeft u daarvoor aandacht en geeft u daaraan aandacht bij het ministerie?

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Het is mij bekend dat artikel 33 uit de Mijnbouwwet betrekking heeft op het Groningergasveld. Dat is de reden waarom wij geen protest hebben aangetekend. Als het gaat over de verruiming van de Mijnbouwwet, het Rijk gaat over die wet en kan die wijzigen. Wij zijn uiteraard aangesloten, omdat wij binnen die wet een adviesfunctie hebben. Als u specifiek wilt weten wat precies de wijzigingen zijn en wat de gevolgen zijn voor Utrecht, dan moet ik dat voor u uitzoeken. Mijn informatie is dat de wijziging specifiek betrekking heeft op het Groningerveld. Daarom hebben wij daar niet specifiek op kunnen reageren.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Als de gedeputeerde de zin in de beantwoording van de brief had gezet dat als het aan het eind expliciet nodig is om naar de Hoge Raad te gaan, dan doen wij dat, dan hadden wij deze motie niet hoeven schrijven. Als dat een concrete toezegging is, dan kan ik de motie laten vervallen. Tegen de VVD zeg ik: de SP is niet wakker geworden in Woerden doordat zij in het college zit. De SP draagt deze actie al heel veel jaren.

De VOORZITTER: De gedeputeerde knikt. Dat betekent dat de SP de motie M28 vreemd aan de orde van de dag intrekt. De motie maakt geen deel meer uit van de beraadslaging. Daarmee is dit agenda-punt afgerond.

Motie M29 vreemd aan de orde van de dag inzake de Vuelta, ingediend door de SGP.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de voorzitter! Waarom staat de Vuelta vandaag op de agenda? In de commissie MME was er vrij massieve kritiek en wij vonden dat dit onderwerp niet langer boven de markt moest blijven hangen waardoor de gedeputeerde aan het werk blijft, terwijl er veel kritiek is op het voorstel. Het lijkt erop dat wij te maken hebben met een prestigekwestie voor een derde wielerronde, omdat wij alle drie de wielerrondes in deze provincie willen hebben. Het is meer van hetzelfde en voegt niks nieuws meer toe aan wat er geweest is. In vergelijking met de Tour de France in 2015 is de Vuelta iets van de tweede categorie. Het is meer van hetzelfde. Kom met iets anders om deze provincie op de kaart te zetten en niet steeds met iets dat al geweest is. Straks zien wij op de NOS misschien iemand die van zijn fiets is gevallen en wie er wint, maar meer zullen wij niet zien van de Vuelta. Het voelt het alsof wij meebetalen aan een fietsfeest van de stad.

Daarnaast hebben wij geen tekort aan recreatieve activiteiten. Wij hoeven niet te klagen over belangstelling. Wij gaan Amsterdam achterna die vooral mensen weert om naar de stad te komen, want in 2020 zullen wij het mensen moeten afraden om naar Utrecht te komen.

Voor het milieu is dit hele feest een drama. Eerst komt iedereen met het vliegtuig deze kant op en daarna gaan zij met een vliegtuig weer terug. Het is leuk dat mensen een fietstocht rijden, maar uiteindelijk rijden er veel auto's achteraan die het milieu belasten. Wij zijn er allemaal erg druk mee om dit te organiseren. Laten wij daar niet aan meewerken.

De financiële risico's zijn het belangrijkste punt van aandacht, want deze zijn enorm. Hoe durft het college met dit voorstel te komen na de Uithoflijn? Dit is hetzelfde als het tekenen van een blanco cheque. Natuurlijk staat er dat de provincie € 2.100.000 zal bijdragen; een enorm bedrag, terwijl wij niet gaan over sport. Dat is het bedrag dat in eerste instantie nodig is, maar de overheid gaat pas bijdragen als de Vuelta al geweest is. Het is nog gekker dat wij instaan voor de risico's. Wij geven een blanco cheque en bij risico's betalen wij. Ik begrijp niet dat het college dit doet, na alles wat wij bij de Uithoflijn hebben meegemaakt. Kortom, de SGP dient samen met de ChristenUnie, PvdD en PVV een motie in. Laten wij vandaag duidelijkheid vragen.

Motie M29 vreemd aan de orde van de dag (SGP, PVV, PvdD, ChristenUnie): Vuelta 2020

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 april 2018;

constaterende dat:

- het college van GS blijktens Statenbrief 2018MME61 voornemens is in de Kadernota 2019 € 2,1 miljoen te reserveren voor het organiseren van de Vuelta 2020;
- het college hierbij nadrukkelijk de optie openlaat dat er later sprake kan zijn van aansprakelijkheid voor tekorten die kunnen optreden;
- in de commissie MME vrijwel unaniem afhoudend is gereageerd op proces en inhoud van deze Statenbrief;

overwegende dat:

- het onwenselijk is dat de Staten vooraf geen oordeel is gevraagd over het voornemen de Vuelta naar Utrecht te halen en over de investering van € 2,1 miljoen die daarbij hoort;
- de financiële onderbouwing niet voldoet;
- de subsidie vanuit het Rijk onzeker is;
- er ruimte wordt gelaten voor een 'aansprakelijk' zijn 'voor tekorten die kunnen optreden';
- de bestedingsruimte van de provincie na de overschrijdingen op de realisatie van de Uithoflijn toch al niet zo groot is;
- de voorgenomen start in Utrecht (Nederland) niet past bij de duurzaamheidsambities van de provincie;

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

af te zien van het naar Utrecht halen van de Vuelta 2020 en alle voorbereidingsactiviteiten zo snel mogelijk te staken.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Uit de aard van de vragen die ik heb ontvangen in het debat van 9 april jl. in de commissie MME en de motie van de SGP kan ik opmaken dat u mogelijk niet uitgebreid geïnformeerd bent door mij over de Vuelta en wellicht onvoldoende meegenomen bent in het proces hier naartoe. Mijn excuses daarvoor. Dat had beter gekund, maar neemt niet weg dat ik vind dat u recht heeft op een brede afweging en mogelijkheid om te komen tot een afweging op basis van de complexiteit die dit project met zich meebrengt en de volledige informatie. Wat is de stand van zaken, wat zijn de risico's, hoe zit het met de duurzaamheid en met de verdeling tussen de stad Utrecht, Breda, Den Bosch et cetera? Is het echt een prestigeproject of gaat het iets voor onze regio opleveren? Al dat soort zaken wil ik in een breder perspectief met u bespreken, anders dan via een statenbrief die gepercipieerd is alsof wij het hiermee moeten doen, terwijl wij hierover nog geen besluit kunnen nemen omdat het pas bij de kadernota wordt geregeld.

Ik stel voor om u te informeren in de commissie MME van 28 mei aanstaande. Daarna tijdens het woordvoerdersoverleg met het Business Peleton Utrecht, waarin de kwartiermaker zal uitleggen hoe hij op dit moment vaart en waar hij mee bezig is. Er worden geen onomkeerbare besluiten genomen. Op 11 juni komt er een integraal statenvoorstel zodat u hier het debat kunt voeren. Bij de bespreking van de kadernota op 9 juli kunt u hierover het besluit nemen.

Ik acht het belangrijk u beter te informeren en mee te nemen in de afwegingen die nodig zijn om zo'n project voor de provincie Utrecht naar binnen te halen.

De VOORZITTER: Dan gaan wij over naar het reguliere debat in maximaal twee termijnen. Daarbij krijgt de heer Van Leeuwen als eerste de kans om het woord te voeren.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de voorzitter! De gedeputeerde heeft niet een punt aangeraakt van wat ik tegen hem gezegd heb. Hij zegt alleen dat hij ons niet goed geïnformeerd heeft en dat hij daarop terugkomt. Dan ontstaat er een hele lobby en komt er een heel circus langs, omdat zij dit zo graag willen regelen. Ik had gehoopt dat de gedeputeerde zou ingaan op wat ik gezegd heb. U devalueert uw eigen collegebrief door te zeggen dat daar eigenlijk niks in stond, want die collegebrief had 20 pagina's moeten bevatten. Dat is onzin. Wat weten wij nog niet? Vertelt u dat eens.

Mevrouw VAESSEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Dank aan de gedeputeerde voor zijn excuses, deze waren op zijn plaats. De VVD was tijdens de commissievergadering verrast om met een bedrag van € 2.100.000 geconfronteerd te worden, terwijl mijn referentiekader de € 100.000 voor de Tour de France was.

De gedeputeerde zegt dat wij verder geïnformeerd worden tijdens de MME vergadering op 28 mei en daarna in het woordvoerdersoverleg. Ik ben er voorstander van om het woordvoerdersoverleg voor 28 mei te houden. Als de woordvoerders hierover gesproken hebben, dan hoeven wij dat niet in de com-

missie uitgebreid over te doen. Het is goed om daar iemand van het Business Peloton Utrecht te spreken. In de tussentijd heb ik een aantal mensen van het Business Peloton Utrecht gesproken en het is mij duidelijk geworden dat zij andere plannen hebben dan alleen een feestje voor de stad te houden. Voordat ik een besluit ga nemen wil ik dat u en het Business Peloton Utrecht in de herkansing mogen om ons te overtuigen van de meerwaarde van de Vuelta voor de provincie Utrecht. Wij zullen de motie daarom niet medeondertekenen.

Mevrouw DERCKSEN (D66): Mijnheer de voorzitter! De motie roept op om alle activiteiten te staken. Dat vinden wij op dit moment volstrekt onwenselijk. De belangrijkste reden hiervoor is dat er nog geen voorstel ligt. Het rapport over de voorbereidingen van de Vuelta tot nu toe geeft een dusdanig positief beeld dat wij eerst graag een gedegen voorstel afwachten.

Er zijn al veel argumenten gepasseerd in de commissie. Het rapport staat er vol mee. Het is een heel groot internationaal evenement dat gedurende lange tijd wereldwijd live op televisie wordt uitgezonden en geeft miljoenen mensen een enorme ontspannende dag. Het is verbindend. In een bepaalde structurele agenda is het belangrijk om regelmatig dit soort evenementen te organiseren. Natuurlijk brengt dat een bepaald kostenplaatje met zich mee, maar tegelijkertijd is uit onderzoek gebleken wat het oplevert voor een regionale economie. Dat is met name in dit geval de vrijetijdseconomie; een van de kernopgaven van onze provincie. Het is belangrijk dat wij daarvoor eerst een goed voorstel krijgen en dat de juiste volgorde van zaken wordt gevolgd. Wij vragen de gedeputeerde om ons daarin beter inzicht te geven. Dat kan zelfs nu al. Het is belangrijk dat er pas een 'bidbook' wordt aangeboden aan de Vuelta als er een sluitende begroting is.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Stel dat het waar is wat u vertelt, waarom laat u dan het provinciehuis gebruiken als de pinautomaat van de stad Utrecht? Zeker in het licht van wat er allemaal is gebeurd rondom de Uithoflijn. Wij zitten hier niet alleen voor de stad Utrecht, maar ook voor alle andere gemeenten. Daar wonen de meeste mensen in onze provincie.

Mevrouw DERCKSEN (D66): Mijnheer de voorzitter! De heer Dercksen beticht mij van het een en ander waarin ik mijzelf niet herken. Ik houd u graag voor dat in de begroting 2018 tot € 75.000.000 aan ruimte niet ingevuld is. Tegelijkertijd is de begroting voor economische zaken en recreatie en toerisme, waaruit dit bekostigd moet worden, afgenomen van € 11.000.000 naar € 9.500.000 naar € 7.500.000 naar € 7.250.000. Dit zou een geweldig evenement zijn voor de ruimte die er is: dat is nog geen 2% beslag op de algemene middelen van deze provincie. Die miljoenen zijn het grootste probleem niet, zeker niet als je ziet wat daarvan de 'spin-off' zal worden als kernopgave voor ons provinciebestuur. Bij de kadernota is het geen punt om geld te reserveren. Dat betekent niet dat wij dit zo maar vrijgeven om uit te geven.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik heb geen antwoord gehad op mijn vraag. Wij zitten hier niet alleen voor de stad en als er economische voordelen zijn van de Vuelta, dan vallen deze in de stad Utrecht. In het debat over de Uithoflijn hebben wij een motie ingediend dat wij geld moeten ophalen in de stad Utrecht. Dan reserveren wij niet opnieuw € 2.100.000 voor de stad Utrecht. De provincie is groter dan de stad Utrecht. Dat zou ik met name de fracties van D66 en GroenLinks duidelijk willen maken.

Mevrouw DERCKSEN (D66): Mijnheer de voorzitter! Wat heeft de heer Dercksen niet verstaan van het antwoord dat ik zojuist gegeven heb op zijn eerste interruptie?

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Welke extra informatie heeft mevrouw Dercksen nog nodig naast wat er in het rapport staat dat wij in de commissie behandeld hebben, met name over de economische effecten? In het rapport en de statenbrief staat dat de economische effecten in eerste instantie negatief zijn. Het kost € 15.000.000, gaat € 13.000.000 opleveren en de indirecte effecten vallen niet te becijferen. Wat heeft u nodig van de gedeputeerde om tot een afweging te komen die anders is dan die u in de commissie heeft gemaakt, want toen was u nog tegen dit voorstel?

Mevrouw DERCKSEN (D66): Mijnheer de voorzitter! In de commissie was ik absoluut niet tegen de Vuelta. Ik ben hier zelfs een groot voorstander van. Om successievelijk uw vragen af te gaan: het is nodig dat er een sluitende begroting komt waarin niet alleen de publieke partijen hun bijdrage toezeggen, maar dat er meer duidelijkheid is over de toezegging van de private partijen. U stelt dat het minder opbrengt dan dat het kost. Zoals ik het rapport lees en dat uit ervaring versta, is dat niet het geval. Er wordt duidelijk gesteld dat de directe economische opbrengsten goed te bepalen zijn op basis van de ervaringen met de Tour de France, maar dat dit slechts de directe economische opbrengsten zijn. Een heel groot deel van de toename in de vrijetijdseconomie kan te verwachten zijn in de jaren die volgen op 2020. Dit is meestal op basis van toerisme, maar ook veel breder.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Verwacht u dat als onze provincie een dag op televisie is de toeristen massaal Utrecht zullen binnenstromen en dat dit economische voordelen zal opleveren voor de provincie?

Mevrouw DERCKSEN (D66): Mijnheer de voorzitter! Heel voorzichtig durf ik te concluderen dat u hiermee minder bekend bent dan mensen die hier vaker mee te maken hebben gehad. Het spijt mij als het verkeerd klinkt, maar ik bedoel dit serieus. Het is heel bekend dat toen de Tour de France startte op Corsica dat het jaar daarop het toerisme met 20% is toegenomen op Corsica. Ik kan uit een persoonlijke ervaring spreken, maar dat is niet sterk in het politieke debat. Het toerisme in de provincie Utrecht, volgend op de start van de Tour de France is met 35% toegenomen. Deze toename moet niet onderschat worden.

De VOORZITTER: Ik denk dat uw inschattingen beide helder zijn.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de voorzitter! Ik hoop niet dat ik ook zomaar wat zeg.

Mevrouw DERCKSEN (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik maak bezwaar. Ik heb absoluut niet de indruk willen wekken dat iemand hier zomaar wat zegt.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de voorzitter! U tekent een blanco cheque. Dat is wat hier staat. Daarnaast is het milieu een heel belangrijk aandachtspunt van D66. Ik snap niet dat u hier geen aandacht aan schenkt, omdat wij de Vuelta in huis willen halen. Laat de Vuelta in Spanje uitvoeren in plaats van dat iedereen met het vliegtuig naar Nederland vliegt en weer terug.

Mevrouw DERCKSEN (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik teken niet zomaar een blanco cheque. Integendeel, ik doe een oproep aan de gedeputeerde om te zorgen dat er eerst een sluitende begroting is voordat wij een besluit nemen. De thema's die u naar voren haalt over het milieu zijn niet onterecht. Echter, in de totale afweging van wat goed is voor de provincie ben ik niet tegen de komst van de Vuelta.

In de tijd van de vrijgave van het onderzoeksbudget waren wij al kritisch op het juiste verloop van zaken. Wij hebben de gedeputeerde toen gevraagd erop toe te zien dat de dekking van de totale kosten zo snel mogelijk wordt toegezegd, zowel door publieke als door private partijen. Pas als de begroting sluitend is kun je een 'bidbook' aan de directie aanbieden. Pas als de start vergeven is kun je subsidie aanvragen. Dan zal duidelijk worden welke extra uitgaven daarmee gedaan kunnen worden. Dit lijkt mij een normale gang van zaken die nog ingevuld moet worden en wij roepen de gedeputeerde daartoe op. Wij hebben er vertrouwen in dat wij in 2020 opnieuw een belangrijk groot internationaal evenement naar Utrecht kunt halen met de ondersteuning van de promotionele, economische, recreatieve en verbindende opgave die de Staten zichzelf hebben opgelegd.

De heer BOSWIJK (CDA): Mijnheer de voorzitter! De CDA-fractie was in eerste instantie niet enthousiast toen wij de statenbrief lazen en schrokken van het bedrag van € 2.100.000. Wij lazen tussen de regels door dat het een feestje voor de stad is en hebben de gedeputeerde gevraagd om meer te vertellen over de route, de risico's en de open eindjes. De gedeputeerde heeft tijdens de commissievergadering al zijn excuses aangeboden dat hij dit voorstel heeft gedaan zonder ons daarover uitgebreid te

informereren. Hij heeft toegezegd dat wij vollediger geïnformeerd zouden worden. Dat hebben wij voor waarheid aangenomen en vertrouwden erop dat de informatie onze kant op zou komen. Het is goed om te horen dat er geen onomkeerbare besluiten worden genomen tot die tijd en dat er nog geen blanco cheque is getekend.

Wij kunnen ons aansluiten bij het voorstel van mevrouw Vaessen om het woordvoerdersoverleg voor MME te houden, omdat dit een gevoelig onderwerp is. Er moet een goed verhaal liggen, willen wij hier enthousiast over worden. Wij zullen de motie niet steunen.

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de voorzitter! Wat wil de heer Boswijk weten over de routes? Door wat ik daarover heb gelezen en wat daarover is gezegd tijdens de MME-vergadering, heb ik niet het idee dat de routes bepalen of het wel of geen goed plan is.

De heer BOSWIJK (CDA): Mijnheer de voorzitter! Het ligt inderdaad niet alleen aan de routes of het een goed of slecht plan is, maar het is wel een onderdeel daarvan. Als de route alleen bestaat uit een rondje rondom de Domtoren en wij daar € 2.100.000 aan besteden, dan word ik niet heel enthousiast. Als de route langs de 26 kernen gaat en heel de provincie Utrecht in de spotlights komt, dan maakt dit wezenlijk deel uit van het besluit, al is € 2.100.000 dan nog steeds veel geld.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! De argumenten om voor deze motie te stemmen zijn door de SGP uitstekend verwoord. Dit zijn argumenten over het milieu en de financiële risico's. Aanvullend daarop is de Vuelta niet de Tour de France qua effecten op het toerisme. Het argument kan gemaakt worden dat de Vuelta de wielersport stimuleert in de provincie, maar dat is geen kerntaak van de provincie. Wij moeten onze rollen duidelijk stellen. Bovendien zijn alle wielrenners op de weg langzamerhand een gevaar doordat zij de voetgangers en langzamere fietsers al omver fietsen. Dus voordat wij alle fietsroutes op orde hebben moeten wij minder enthousiast zijn over alle groepjes wielrenners.

Het is opvallend dat het college met een brief is gekomen in de MME-vergadering die door geen enkele fractie wordt ondersteund. Dit tekent voor de PvdA het gebrek aan politieke sensitiviteit in de organisatie, waarover wij vandaag bij een eerder agendapunt al gesproken hebben. Hoe kan het dat het college met dit voorstel naar ons toe komt? Hebben zij er niet over nagedacht hoe dit zou vallen binnen deze Staten? Ik snap de reactie van de gedeputeerde niet. Wij hebben een debat gevoerd over uitstekende informatie en alle fracties waren negatief. Vervolgens gaat de gedeputeerde het ons nog een keer uitleggen in een nieuwe brief. Dat vind ik niet nodig. Wat ons betreft krijgt de gedeputeerde geen herkansing.

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de voorzitter! De SP is voor de fiets, voor het organiseren van evenementen en voor de promotie van sport. Toch ondersteunen wij deze motie. Wij vinden dat de Vuelta best naar Utrecht mag komen, maar dat de provincie daarvoor geen € 2.100.000 moet uitgeven. De fiets moeten wij ondersteunen door de infrastructuur voor de fiets te verbeteren. Het valt niet in ons takenpakket, maar de SP is ervoor om laagdrempelige sportgelegenheden beter te ondersteunen. Gratis evenementen ondersteunen wij al via cultuur.

Wij zijn blij verrast dat er opeens € 2.100.000 gegeven kan worden. Dan kan ik het niet laten om na te denken waaraan je dat kunt uitgeven als je mensen in beweging wilt krijgen en wilt laten sporten. Wij kunnen dit geld inzetten om het Henschotermeer 15 jaar gratis te maken. Daarnaast zijn er veel andere sportparken en zwembaden die wij kunnen ondersteunen.

De VOORZITTER: Dit is meer voor een ander agendapunt.

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de voorzitter! Ik wil hiermee duidelijk maken dat wij beslissen waar het geld naartoe gaat. De SP is ervoor om dit niet naar de Vuelta te laten gaan.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! De commissie MME was heel kritisch over dit voorstel. Dit geldt eveneens voor de GroenLinks-fractie. € 2.100.000 is veel geld en de vraag is of dit in verhouding staat tot wat het oplevert, niet alleen in financiële zin.

De vraag die wij destijds al hadden bij het onderzoek om de Vuelta naar Utrecht te halen was: wat is de waarde van opnieuw een wielerronde? Dat heeft iets bijzonders, want wij zouden de eerste regio zijn die alle grote wielerrondes gehad zouden hebben. Tegelijkertijd is de afweging op dit moment onvoldoende ten opzichte van de andere evenementen en bestedingen. In die zin begrijpen wij dat er een motie is gekomen die dat onderstreept. Tegelijkertijd gaat ons dat wat ver. De bal ligt namelijk bij de gedeputeerde. Hij heeft zojuist aangegeven dat hij de geluiden serieus neemt. Wij zullen dit afwachten en zijn en blijven kritisch. De andere partners spelen hierin een belangrijke rol, zoals de provincie Noord-Brabant, de gemeenten Breda en Utrecht en het bedrijfsleven. Het is belangrijk om daarmee zorgvuldig om te gaan. Echter, € 2.100.000 is veel geld.

Wij zullen de motie niet steunen, maar dit komt niet doordat wij de Vuelta en het huidige plan wel steunen. Wij zien het plan tegemoet en op het moment dat wij daarover komen te spreken zullen wij op basis van het dan voorliggende voorstel besluiten of wij dat al dan niet steunen.

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de voorzitter! Welke informatie wilt u nog ontvangen?

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! In het voorstel staat € 2.100.000. Ik kan mij voorstellen dat daaraan wellicht nog wat gesleuteld kan worden. Ik begrijp uit de reactie van de gedeputeerde dat er verschillende inzichten zijn in de economische effecten. De gedeputeerde heeft zojuist aangegeven dat hij de vragen van de commissie serieus neemt. Daarnaast heb ik uit zijn woorden opgemaakt dat er blijkbaar nog meer informatie te delen is. Daar zijn wij nieuwsgierig naar en dat zien wij graag tegemoet.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Zou u die informatie niet liever zo snel mogelijk willen hebben in plaats zo kort voor de besluitvorming in juli? Dan zitten wij al dicht op de besluitvorming voor de projectorganisatie als geheel. Als wij aan de gedeputeerde kunnen vragen of hij deze informatie binnen twee weken kan leveren, zou ons dat helpen?

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Het is een goede suggestie. Als het eerder zou kunnen, dan is dat prettig. Twee weken is wellicht wat snel. Ik zal deze vraag doorspelen naar de gedeputeerde. Ik zie uit naar zijn antwoord.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! De heer Van Essen zegt dat € 2.100.000 wat veel is. Daardoor lijkt het erop dat GroenLinks alleen een financiële afweging maakt. Is € 1.000.000 wel goed of hebben jullie het principe dat wij er zijn voor de provincie en niet alleen voor de stad?

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Het leuke van een wielerronde is dat het niet op een plek plaatsvindt, maar dat dit bij uitstek een evenement is dat de hele provincie bereikt. Daarover laten wij ons graag nader informeren. Zeker doet het bedrag ertoe, maar in relatie tot wat het oplevert. Als het een groot evenement is met meer uitstraling en in meerdere opzichten meer waarde voor de provincie heeft, dan mag het meer geld kosten ten opzichte van een kleiner evenement. Echter, € 2.100.000 is erg veel geld voor wat wij er tot nu toe over gehoord hebben.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Een proloog komt in de regel de stad niet uit. U maakt de afweging dat het wel kan als de route door de hele provincie gaat. Ik wil niet ingaan op de rapporten, want hieruit kun je niet opmaken of het wat oplevert. Daarom wil ik u het principe voorleggen of u voor de stad kiest of voor de provincie, zeker in het licht van de motie die wij hebben ingediend over de Uithoflijn dat wij bij de stad geld gaan halen in plaats van brengen.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! De opbrengsten gaan niet alleen over economische termen, maar ook over hoeveel mensen erbij betrokken zijn en wat het deze provincie op

andere vlakken oplevert. Het voorstel is meer dan een proloog. Het gaat over start en finishplaatsen en deze komen verder dan de Uithof en Leidsche Rijn. Laten wij de gedeputeerde de kans geven om ons daarover te informeren. Dan zullen wij dat voorstel kritisch bekijken en het dan beoordelen.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Een aantal jaren geleden reed de Giro d'Italia door de provincie, onder andere door de gemeente Utrechtse Heuvelrug, door een zijstraat van waar ik woon. Wat het ons heeft opgeleverd zijn vooral veel ballonnen, herrie en drukte. Heeft u een indruk wat dit heeft opgeleverd qua economie en toerisme en wat PS daarin moet investeren om te kijken wat het economische voordeel is en wat dit voor het milieu betekent? Het heeft een enorme impact op de stad Utrecht, zowel als op de provincie. € 2.100.000 vind ik veel geld voor vervuiling, herrie en drukte.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Ik ben het met u eens dat een groot evenement een grote impact heeft op de omgeving. Daarover moeten wij zeker nader geïnformeerd worden, willen wij hierover een besluit nemen. Volgens mij heeft u een aantal belangrijke elementen aangestipt. Wij geven graag de gedeputeerde de kans om ons daarover nader te informeren, zodat wij een goed gefundeerd besluit kunnen nemen.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Wij hebben toch al veel gegeven? Wij zijn nog steeds roze ballonnen aan het opruimen, dus wat dat betreft hoef ik geen nieuwe informatie.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Er kan een heel aantal keuzes gemaakt worden bij de organisatie van het evenement om dit soort situaties te voorkomen. Het debat laat zien dat wij nog veel vragen hebben. Wij laten ons daarover graag nader informeren en zullen op basis daarvan een besluit nemen.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de voorzitter! Ik ken de heer Van Essen als iemand die veel belang hecht aan het milieuaspect. Bij dit punt hoor ik hem daar echter niet over. Kunt u zeggen wat uw partij ervan vindt dat er zoveel bewegingen met vliegtuigen en auto's hier naartoe gemaakt worden? Vindt u het niet veel gaver om die € 2.100.000 te steken in fietsprojecten voor deze provincie, zodat de inwoners van de provincie er wat aan hebben dan de herrie en het gedoe dat wij bij de Vuelta krijgen.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Zeker willen wij veel investeren in fietsinfrastructuur, laat dat helder zijn. Tegelijkertijd moet je oppassen om daarin niet te zwart-wit te zijn en geen een evenement meer te organiseren. Dat zou het andere uiterste zijn.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de voorzitter! Ik heb niet gezegd dat er geen enkel evenement mag worden georganiseerd. Dat mag u mij niet verwijten.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Dat verwijt ik u niet. Echter, als je redeneert in de lijn zoals u die schetst, dan geldt voor ieder evenement het argument dat dit evenement tot milieuschade leidt. Er zijn weinig evenementen waarvoor dat niet geldt. Voor het Festival Oude Muziek moeten mensen uit heel de wereld komen. GroenLinks zegt daardoor niet dat wij geen Festival Oude Muziek meer moeten organiseren, want de dirigent komt uit Australië.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de voorzitter! Dan heeft u het over professionaliteit. U vergelijkt een mug met een olifant. Wat u eigenlijk zegt is: ik pas in mijn jas, mijn jas past in mijn tas, dus pas ik in mijn tas. Ik kan niks met zulke onzinredeneringen.

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de voorzitter! Wij hebben al een besluit genomen over de gratis en betaalde evenementen die de provincie organiseert. Hoe staat u daar tegenover, want er komt een evenement bij?

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Wij hebben daarover een debat gevoerd bij de Tour de France. Toen hebben wij gezegd dat wij in de begroting te weinig ruimte hebben om middelen beschikbaar te stellen voor extra evenementen. Daarvoor hebben wij toen € 300.000 per jaar gereserveerd. Wij kunnen ons goed voorstellen dat het college met een voorstel komt als er daarbuiten af en toe iets bijzonders is. Dat voorstel kunnen wij dan beoordelen. Zo zien wij dit. Reuring in de provincie kan geen kwaad, maar er moet goed afgewogen worden wat de impact is op het milieu en de natuur, wat het onze inwoners oplevert en wat wij anders met het geld kunnen doen.

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de voorzitter! Dan kun je op alle vlakken zeggen: "Wij hebben afgesproken dat wij dit eraan uitgeven, maar als er een leuk voorstel komt honoreren wij dat."

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Volgens mij is het typisch het doel van een kadernota om af en toe voorstellen te doen. Wij staan er open voor om ernaar te kijken als er goede voorstellen komen. Uiteraard hebben wij te maken met de kaders van het coalitieakkoord.

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de voorzitter! U noemt hele goede voorstellen.

De VOORZITTER: Ik heb het gevoel dat hiermee het verhaal van GroenLinks is afgerond.

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! De gedeputeerde sprak over de informatievoorziening, maar deze is wat ons betreft verbijsterend helder genoeg en het debat in de commissie was heel helder. Een woordvoerdersoverleg is wat ons betreft overbodig. Met de Vuelta tekenen wij een blanco cheque en daarmee lopen wij financiële risico's.

Het gaat vandaag niet over de Vuelta, maar over onze provinciale rol inzake grote sportevenementen. Dat raakt aan een heel principieel punt: topsport is geen kerntaak. Dat was het niet en is het nog steeds niet. Onder het mom van 'de economie stimuleren' wil GS een topsportevenement steunen. Wat ons betreft zijn de Giro d'Italia, Tour de France en de Vuelta groot genoeg om voor zichzelf te zorgen. In een aantrekkelijke economie in het Utrechtse bedrijfsleven zijn daar middelen en mogelijkheden voorhanden om hieraan bij te dragen. Wij moeten geen overheidsgeld steken in de Vuelta.

Dan de hoogte van het bedrag: € 2.100.000. Als je dat tot je door laat dringen is het een exorbitant hoog bedrag. Ter vergelijking: wij geven dit jaar € 1.500.000 uit aan energie en energietransitie en € 4.100.000 aan recreatie en toerisme. Het bedrag van € 2.100.000 is een derde van het budget voor duurzame landbouw en leefbaarheid. Van dat mooie bedrag kunnen er 1052 bankjes in de prachtige natuur van de provincie geplaatst worden, bijvoorbeeld langs fietsroutes. Het bedrag is wat ons betreft buitenproportioneel.

Dan iets over duurzame investering. Wij hebben destijds behoorlijk gedebatteerd over een bijdrage van de Staten voor De Stijl. Dat ging over een paar ton, waarvan de impact nog steeds doorloopt en opvolging vindt in cultuur, toerisme en recreatie. Dat is een onvergelijkbaar bedrag: een bedrag voor drie dagen topsport in Utrecht stad en de directe omgeving.

Tot slot de 'legacy'. In de evaluaties van de Tour de France en de Giro d'Italia staan helder omschreven dat de 'legacy' van deze effecten – de positieve effecten op lange termijn – nauwelijks meetbaar zijn. Dat kan geen argument zijn om een wielerronde te promoten. Daarnaast is er opnieuw geen bijdrage voor breedtesport voor alle inwoners van alle gemeenten. Het is een vluchtige injectie die op geen enkele wijze wortel schiet. Daarom hebben wij mede met andere fracties een motie ingediend.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! 50Plus sluit zich volledig aan bij het betoog van de ChristenUnie. Wij zijn geen mede-indieners van de motie, maar zullen deze zeker steunen. Wij vinden het bedrag waanzinnig hoog. Wij doen veel moeite om de projecten in de U10-gemeenten te realiseren en proberen dit recht te trekken bij de kadernota en de begroting. Als wij kijken wat wij met dit geld kunnen doen, vinden wij dat wij € 2.100.000 voor een paar dagen niet kunnen verantwoorden naar de belastingbetalers/inwoners van de provincie Utrecht.

Als wij uiteindelijk de juiste informatie krijgen, dan zit dit dicht tegen de besluitvorming aan. U hoeft er niet vreemd van op te kijken dat wij het dan niet meer kunnen tegenhouden, omdat er dan al geïnvesteerd is in de voorbereidingen. Dan worden wij voor het blok gezegd. 50Plus vindt dat dit niet kan.

De VOORZITTER: Ik geeft het woord aan het college voor een reactie.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! U heeft aangegeven dat u van een aantal zaken al over voldoende informatie beschikt, dat € 2.100.000 teveel geld is en dat er in de stad Utrecht de nodige rekeningen neergelegd worden. Ik wil toch aangeven dat de Vuelta geen feestje van de stad is, los van dat er veel mensen uit de provincie en van buiten de provincie naar de stad Utrecht zullen komen om daar hun geld te spenderen, de werkgelegenheid te stimuleren en dat dit kansrijk is voor de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. Overigens zal ik u meenemen in een rondje langs de steden waar de Vuelta langs zou kunnen gaan, want de route is medebepalend voor het voorstel dat ik ga doen.

Ik heb u nog steeds geen voorstel gedaan, ook niet voor de € 2.100.000. Ik heb alleen gezegd dat ik dit bedrag daarbij wil betrekken. Het college heeft nog geen standpunt ingenomen. U heeft een brief gekregen met informatie over de stand der zaken. Ik heb geïnformeerd bij de gemeenten Rhenen, Woudenberg, Leusden, Soest, Amersfoort, Hart van de Heuvelrug, Zeist en De Bilt. Zij zijn op dit moment in gesprek over welk college zij krijgen, maar dit is meegenomen naar het college en de zittende wethouders hebben allemaal positief gereageerd. Deze gemeenten hebben aangegeven dat zij het mooi vinden dat de Vuelta door hun gemeente komt om hieraan zodoende allerlei nevenactiviteiten te koppelen.

Nogmaals, ik wil u meer informatie verstrekken, want wij geven geen blanco cheque. Wij hebben een forse risicoanalyse gedaan. D66 heeft heel nadrukkelijk aangegeven hoe een begrotingsopbouw er uitziet alvorens je überhaupt een 'bid' kunt doen en van het ministerie van VWS de toezegging krijgt voor het resterende geld om het ambitieniveau naar beneden bij te schalen of op te schalen. Dat zijn allemaal onbeantwoorde vragen die ik graag met u wil doornemen en laten presenteren. Dan krijgt u een beeld van wat de kwartiermaker probeert op te halen uit de markt, los van de bijdrage die wij wel of niet leveren. Dat is mede bepalend of wij het voorstel gestand kunnen doen om mee te doen. Dan mogen Utrecht, Brabant, Breda of de ASO het zelf uitmaken dat het niet doorgaat omdat het niet gerealiseerd kan worden.

Ik heb geprobeerd om dit zo snel mogelijk te doen. Ik heb de datum van 28 mei gekregen, omdat maandag 14 mei vol zit met financiën. Ik zal nogmaals aan de griffie vragen of wij dit naar voren kunnen halen, zodat het Business Peloton Utrecht u de informatie kan verstrekken waar het op dit moment mee bezig is en hoe het de vragen en open eindjes inzichtelijk kan maken om zodoende op de MME-vergadering van 28 mei daarover te kunnen discussiëren. Dan zitten wij nog ruim voor de besluitvorming in de Staten met het voorstel van GS in juni en nog een maand voor de kadernota. Nogmaals, dit moet ik bij de griffie kunnen organiseren dat wij maandag 14 mei hiervoor kunnen gebruiken.

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Wat wilt u verder overbrengen dan wat er al in het stuk staat? Ik proef bij een groot aantal fracties dat het niet noodzakelijk is om op deze korte termijn bij elkaar te komen.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik proef dat de behoefte bestaat om zo snel mogelijk nadere informatie te krijgen over die zaken die nog niet bekend zijn. Ik noemde net een aantal zaken rondom de route. Ik heb u nog niet geïnformeerd over de stand van zaken daarover, wat de kosten, opbrengsten en bijdragen zijn die mensen kunnen leveren en van het bedrijfsleven. U noemde een blanco cheque, maar dat is niet mijn voorstel. Risicoanalyses en de onderzoeken die daarop gedaan zijn door gerenommeerde onderzoeksinstituten kan ik u geven.

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Kunnen die vragen schriftelijk en uitgebreid op papier komen?

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat zou ik graag in een statenvoorstel doen in plaats van iedere keer kleine stukjes informatie te verschaffen. Ik wil aangeven waarmee wij op dit moment bezig zijn en waar de kwartiermaker mee bezig is. Ik wil met u in discussie over de informatie die u krijgt in het kader van een voorstel dat wij in MME kunnen bespreken. Dan is het verhaal compleet.

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Wat is de toevoeging van het woordvoedersoverleg buiten een commissievergadering? Wat ons betreft niks.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Het is een verzoek waaraan ik graag voldoe. Ik wil u informatie verstrekken over de ervaring van de stad Utrecht, de provincies Utrecht en Noord-Brabant en Breda met de Tour de France, waarmee zij op dit moment bezig zijn en hoe zij dit aanvielen. Dat doen wij meestal niet in MME, maar in een apart overleg.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! U zegt dat u met meer informatie komt, met name over de financiële aspecten van het voorstel. Bijna door alle fracties zijn er vragen gesteld over de milieubelasting. Kunnen wij daarover iets terugvinden. Gaat het bijvoorbeeld een klimaat-neutrale tourstart worden zonder ballonnen en met elektrische auto's en elektrische fietsen?

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik zal u meer inzicht verschaffen in de milieubelasting, maar een elektrische fiets is niet toegestaan door de ASO.

De VOORZITTER: Is er nog behoefte aan een tweede termijn?

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de voorzitter! Het lijkt alsof wij van alles te vertellen hebben, maar als deze organisatie deze kant op komt dan is het slikken of stikken. Je biedt iets aan en als het te weinig is, dan gebeurt het niet. Laten wij niet de illusie hebben dat wij de wereld kunnen veranderen.

Waar ik mij nog meer zorgen over maak is dat u uw excuses aanbiedt dat u ons niet geïnformeerd heeft, maar het is veel erger dat u ons onjuist informeert. U heeft een brief gestuurd waarin staat dat er € 2.100.000 wordt gevraagd van de provincie Utrecht en dat de risico's hier neergelegd worden. Tegelijkertijd zegt u dat dit niet waar is. Dat u ons onjuist informeert vind ik veel kwalijker.

Ik kan er nog veel van zeggen, maar ik heb geen goede argumenten gehoord van de gedeputeerde op het verhaal dat ik heb gebracht. Wat mij betreft moeten wij hiermee stoppen, want het is onbegonnen werk.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik heb gezegd dat ik u mogelijk niet uitgebreid genoeg heb geïnformeerd. Daarvoor heb ik mijn excuses aangeboden. Ik heb u niet fout geïnformeerd. Er zit een risicoreservering van € 800.000 in de begroting, dus het is geen blanco cheque. Daaraan ligt een uitgebreid onderzoek ten grondslag over hoe die risicoanalyse tot stand is gekomen, in tegenstelling tot de risicoanalyse die bij de Tour de France niet aanwezig was. Daarom kwamen er nog veel kosten na afloop. Voor de Vuelta is dit ingecalculleerd.

De VOORZITTER: Wij komen hierop terug bij de stemverklaringen en de stemmingen.

Motie M30 vreemd aan de orde van de dag inzake de steun voor onze helden, steun onze militair, ingediend door de PVV.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! In 2011 kwamen de eerste berichten dat de marinierskazerne in Doorn zou moeten verhuizen naar Vlissingen. De toenmalig commissaris van de Koningin, de heer Robbertsen, klom meteen in de pen. Hij vroeg naar de onderbouwing en wees op het gebrek aan overleg met de lagere overheden en op de economische belangen van Doorn. Minister Hilten kwam in de beantwoording van de brief niet verder dan te wijzen op bezuinigingen. Een kazerne

sluiten en een nieuwe bouwen lijkt mij niet de meest voor de hand liggende manier om te bezuinigen en dit ontkracht het verhaal niet dat het een cadeautje van de CDA-minister voor mevrouw Peijs was.

Die verhuisdiscussie is weer opgerakeld. Niet in de laatste plaats doordat een woordvoerder van defensie in de media heeft laten vallen dat er nog geen onomkeerbare stappen zijn gezet. Wellicht veroorzaakt door de grote uitstroom van mariniers waardoor zelfs het bestaan van dit krijgsmachtonderdeel in gevaar lijkt te komen. Uit onderzoek blijkt dat 90 % van de mariniers geen zin heeft om naar Vlissingen te verhuizen. Ik zal alle argumenten die in de motie staan niet voorlezen. Zie het als een toelichting voor deze motie vreemd aan de orde van de dag.

De belangrijkste reden raakt aan het provinciale belang en het provinciale doel om op te komen voor onze inwoners. Dat is dat het sociale vangnet van de mariniers zich in en rond Doorn bevindt. Wij sturen deze mannen en vrouwen naar allerlei zandbakken in de wereld. Het is van belang zij in Nederland niet op missie moeten om te kunnen oefenen, want in Vlissingen kunnen zij niet oefenen. Het is dus een slecht plan. Als zelfs GroenLinks in de Tweede Kamer het debat aanvraagt, dan moet het iedereen duidelijk zijn dat het een slecht plan is.

Ik heb niet een hoge pet op van het volksvertegenwoordigende karakter van deze Staten, maar je hoeft niet lang na te denken over ons verzoek aan de commissaris van de Koning om achter onze mariniers te gaan. Dat zal iedereen toch willen. Er is geen Doornaar te vinden die wil dat die kazerne dicht gaat, behalve een enkel raadslid. Helaas heeft de commissaris van de Koning in de commissie aangegeven dat hij slechts de vinger aan de pols wilt houden. Dat is wat de PVV-fractie betreft veel te passief. Er is een muizengaatje om die verhuizing te stoppen en deze moeten wij met beide handen aangrijpen. Alle beetjes helpen. Een college dat in elke toespraak zegt er voor alle inwoners te zijn moet onze mariniers steunen. Het zijn helden die onze volledige steun verdienen. Vandaar dat wij een motie indienen om de wens van hen in woord en daad kracht bij te zetten. Hou de mariniers in Doorn.

Motie M30 vreemd aan de orde van de dag (PVV): steun onze helden, steun onze mariniers!

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 april 2018, ter bespreking van de motie vreemd aan de orde van de dag;

overwegende:

- dat het ministerie voornemens is/was om de marinierskazerne van Doorn naar Vlissingen te verhuizen;
- dat het korps met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid veroorzaakt door deze voorgenomen verhuizing te maken heeft met een grote uitstroom van personeel;
- dat hierdoor zelfs voor het bestaan van het oudste deel van de krijgsmacht (sinds 1665) wordt gevreesd;
- dat de korpsadjutant hierover een brandbrief naar het ministerie heeft geschreven en onze mariniers een arbitragezaak overwegen;
- dat het Korps Mariniers veelvuldig in het buitenland op missie is en dat de verhuizing tevens betekent dat men nog vaker van huis zal zijn daar de nieuwe kazerne in de regio geen oefenruimte biedt;
- dat een woordvoerder van defensie zich in de media recentelijk heeft laten ontvallen dat er nog geen onomkeerbare besluiten zijn genomen over de nieuwe huisvesting van de mariniers;
- dat een sociaal vangnet voor gezin, familie en vrienden voor onze mariniers van essentieel belang is;
- dat Provinciale Staten op dienen te komen voor de inwoners van zijn provincie;
- dat gelet op de offers die onze mariniers brengen van de volksvertegenwoordiging verwacht mag worden dat zij met meer dan gemiddelde belangstelling de belangen van onze mariniers in het oog houden;
- dat nu het moment is om nogmaals het ministerie van Defensie te wijzen op de belangen van onze mariniers;

verzoeken GS:

zich actief, in woord en daad, achter onze mariniers te scharen in hun poging een verhuizing uit Doorn te voorkomen en de minister van defensie hiervan indringend op de hoogte te stellen.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer STRAAT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! In de commissie heb ik een memo beloofd. Als wij dat goed voor u willen uitwerken, dan moeten wij het besluitvormingstraject vanaf 2011 goed voor ogen houden en op basis daarvan handelen. Om dat goed voor u op papier te krijgen is het verstandig om te kijken wat er in Den Haag gebeurt in de beantwoording van de vragen en het mogelijke debat dat daar nog zal plaatsvinden.

Veel van de argumenten die de PVV aanhaalt en in de motie staan zijn Haagse argumenten. Dat moet op het ministerie en met de Tweede Kamer worden besproken. Wij hebben gezegd dat wij de vinger aan de pols houden. Daarmee bedoelen wij dat het van belang is dat wij goed kijken wat er in Den Haag gebeurt, wat de debatten en vragen daar opleveren en dat wij in eerste instantie moeten uitgaan van het besluit dat genomen is. Wij hebben vanaf het begin steeds gezegd dat wij bereid zijn om met de gemeente Doorn in gesprek te gaan als de staatssecretaris daar om verzoekt, omdat het consequenties heeft voor de plek waar de marinierskazerne op dit moment staat. Dit zal in deze volgorde verlopen. Het verzoek moet uit Den Haag komen en in de tussentijd is de commissaris goed op de hoogte om te weten op welk moment het relevant is om in die volgorde actie te ondernemen. Tot die tijd ont-raden wij deze motie.

De VOORZITTER: Ik geef het woord aan de heer Dercksen en open daarmee het debat in maximaal twee termijnen.

De heer DERCKSEN (PVV): Dit was de gedachtewisseling die al eerder in BEM heeft plaatsgevonden. De reden dat ik hier sta is dat ik het daar niet mee eens ben. De heer Robbertsen klom wel direct in de pen. Hij trok aan de bel en kwam op voor de mensen uit zijn provincie. Wachten totdat er wat in Den Haag gebeurt is niet de goede stap om te nemen. Er is een debat aangevraagd door GroenLinks. Dat hebben wij in de Tweede Kamer ondersteunt. Het is alleen een dertigledendebat geworden. Tegen de tijd dat dat debat gehouden wordt staat de kazerne in Vlissingen er al. Daarop moeten wij niet wachten. Staatssecretaris Barbara Visser was vorige week in Doorn om met de mariniers te spreken. Het kan niet anders dan dat zij gehoord heeft dat de mariniers niet naar Vlissingen willen. Niet omdat Zeeland of Vlissingen niet mooi is, maar omdat zij hun hele sociale netwerk in Doorn hebben. Wij moeten achter die mensen gaan staan. Als wij al niet achter onze mariniers gaan staan, achter wie gaan wij dan nog wel staan?

Mevrouw ENS (VVD): Mijnheer de voorzitter! Het is begrijpelijk dat de mariniers en hun familie het jammer vinden om uit Utrecht weg te gaan en om Doorn te verlaten. Dat besluit is echter een paar jaar geleden al genomen en als dat anders zou zijn, dan ligt de verantwoordelijkheid voor dat besluit in Den Haag. Volgens ons moet het daar blijven liggen. De acties die uitvoering aan dat besluit moeten geven liggen in Den Haag. Deze liggen bij het ministerie van Defensie en gaan over het personeelsbeleid van de mariniers. Dat is bij de staatssecretaris van Defensie belegd.

Is er dan niks dat de provincie Utrecht te zeggen heeft op dit onderwerp? Wij hebben invloed op de toekomstplannen van het kazerneterrein. De betekenis van de invulling van die locatie voor Doorn is onder onze aandacht. In plaats van deze sympathieke motie zou ik de PVV uitnodigen om na te denken over wat er in de toekomst op deze locatie kan gebeuren, zodat wij voor Doorn, de inwoners en de plek goed nadenken over de ruimtelijke kwaliteit en de ontsluiting van de nieuwe locatie.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Al zolang de PVV-fractie hier zit pleiten wij voor meer mogelijkheden om te bouwen. De VVD die dat zeven jaar heeft tegengehouden gaat ons

uitnodigen om na te denken over het bebouwen van een plek. Daarover gaat het niet. Het gaat erover dat de mariniers een sociaal netwerk wordt ontnomen dat zij in Doorn en omgeving hebben. Daar moeten wij achter staan. Wij kunnen overal bouwen als wij dat willen. Het gaat over de mariniers, verder nergens over. Natuurlijk ligt de beslissing bij Defensie in Den Haag, maar wij gaan weleens vaker achter mensen in de provincie staan. Ik wijs er opnieuw op dat de heer Robbertsen het wel nodig vond om aan de bel te trekken. Ik vraag mij af waarom wij dat nu niet doen.

Mevrouw ENS (VVD): Mijnheer de voorzitter! De vraag van de heer Dercksen is waarom wij een teruggedraaid besluit niet herzien. Volgens mij is dat achter de feiten aanlopen. Het besluit is genomen en als dat besluit anders zou worden, dan ligt dat bij de staatssecretaris van Defensie.

De heer DERKCSSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Waar moet ik beginnen als u niet wilt zien dat een woordvoerder van Defensie in De Telegraaf en bij Nu.nl heeft gezegd dat er geen onomkeerbare stappen zijn genomen. Ik sta hier niet voor niks. Als er een besluit is genomen en wordt uitgevoerd, dan heb ik niet veel te willen. Er is echter een muizengaatje voor de mannen en vrouwen die wij naar Afghanistan en Mali sturen.

Mevrouw ENS (VVD): Mijnheer de voorzitter! De staatssecretaris is naar Doorn geweest om te luisteren wat daar leeft en wat zij kan doen. U kunt proberen om in de provincie over een besluit te spreken waarover wij niet gaan. Heb het dan in ieder geval over de besluiten waarover wij wel wat te zeggen hebben en waarover wij wel gaan in plaats van te proberen om de commissaris op pad te sturen met een missie die hij niet kan volbrengen. Ik wil de PVV uitnodigen om na te denken over de ruimtelijke kwaliteit van die plek. Daar heb ik in de commissie RGW al eerder op gewezen. Volgens mij is het veel verstandiger om richting de rijksoverheid op te letten dat daar dingen gebeuren voor de gemeente Doorn die goed zijn, waar de inwoners wat aan hebben en dat de uitsluiting goed geregeld wordt. Wij moeten vooruitkijken in plaats van terugkijken.

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik was blij met deze motie, want toen ik in 2011 in de Staten kwam vroeg ik mij af waarom de kazerne ergens anders heen moest. Het besluit is vervolgens wel genomen. Als een besluit genomen is en er geen mogelijkheid meer is dat het wordt teruggedraaid, dan moet het helder zijn en moeten de mensen die moeten verhuizen voor hun baan daarin de volle ondersteuning krijgen. Daarover gaan wij niet.

Echter, als er op dit moment een muizengaatje is, zoals de heer Dercksen dat verwoordt, vind D66 dat je dat muizengaatje groter moet proberen te maken door duidelijk te zeggen: "Als het aan de provincie Utrecht ligt, is het ontzettend spijtig dat die kazerne gaat vertrekken." Als er een kans is om die kazerne hier te houden voor de mensen die daar werken, dan moet je dat op zijn minst uitspreken.

Mevrouw ENS (VVD): Mijnheer de voorzitter! Zou u hier op dezelfde manier naar kijken als het niet over het ministerie van Defensie gaat, maar over een onderneming die zijn vestiging verplaatst?

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de voorzitter! Als het over een onderneming gaat met veel arbeidsplaatsen in onze provincie die gaat verhuizen naar een andere locatie in Nederland of de grens over, dan zou je een gelijke uitspraak verwachten van de provincie.

De staatssecretaris van Defensie heeft de uitspraak gedaan dat er een muizengaatje is. Wanneer is er wel een reden om een opmerking te plaatsen dat je er niet blij mee bent? Dit is toch het moment om een signaal af te geven. Als vervolgens in Den Haag wordt besloten dat de kazerne naar Vlissingen verhuist, dan is dat duidelijk. Dan moeten wij achter onze inwoners gaan staan en zorgen dat zij goed overgaan naar de nieuwe locatie. Echter, als dat moment nog niet zeker is, dan kun je dat moment gebruiken en dat is blijikbaar nu. Als dat er niet is, dan hoor ik dat graag.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Het is al even geleden dat er een besluit is gevallen over de kazerne in Doorn, dat was in 2011. Toen was het de discussie of de kazerne zou verhuizen naar Den Helder of Vlissingen. De Staten hebben toen al behoorlijk gesproken over dit besluit, omdat men zag wat dit zou betekenen voor Doorn en de mensen in Doorn en omgeving.

Doordat Defensie de ruimte heeft gegeven door te zeggen dat er nog geen onomkeerbare stappen zijn genomen, is dit het moment om te willen weten hoe onderbouwd de keuze is geweest om naar Vlissingen te verhuizen. Zijn die argumenten zwakker geworden? Ik zou de commissaris willen meegeven om te bepleiten bij de minister om te heroverwegen dat er een juist besluit is genomen of dat het besluit herzien moet worden.

Mevrouw ENS (VVD): Mijnheer de voorzitter! U doet het voorkomen alsof er nog niks gebeurd is de afgelopen jaren, omdat er nog geen onomkeerbare stappen zijn genomen. Volgens mij was er van uw fractie iemand aanwezig bij de informatiebijeenkomst op de kazerne en de rondleiding die wij daar gehad hebben. Daar zijn de gemaakte plannen gepresenteerd. Dat er nog geen schop in de grond is gegaan betekent niet dat er nog niks gebeurd is.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Er is wel degelijk wat gebeurd. Tegelijkertijd zijn er al grootse plannen voor de invulling van het terrein. Het punt dat wij bepleiten is dat het grote besluiten zijn die grote consequenties hebben voor veel mensen. Als daar twijfels over bestaan of het een juist besluit is geweest, dan moet je dat onderzoeken en willen zien.

Mevrouw ENS (VVD): Mijnheer de voorzitter! Zijn de omstandigheden dan veranderd?

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Als er uitspraken zijn van Defensie die daarvoor de suggestie wekken, dan is dat voor ons een argument om dat te willen bekijken. Het is de rol van de provincie om dat te onderzoeken.

Dan komen wij uit bij de motie van de PVV. Wij vragen ons af of het verstandig is om op dit moment een motie in te dienen waarbij wij achter onze helden gaan staan. Hiermee wordt het grootser gemaakt en dat doet geen recht aan de discussie. Eigenlijk moet je vragen of een stillere diplomatie efficiënter kan zijn dan dat wij dit in een motie uitspreken. Daarmee wordt de commissaris op pad wordt gestuurd om actief aan de gang te gaan om te onderzoeken wat er is besloten. Als daarvoor nog steeds harde en gefundeerde argumenten zijn, dan zijn de besluiten genomen. Als daarover twijfels zijn, dan willen wij die informatie zo snel mogelijk hebben om daarover te spreken.

Mevrouw ENS (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik vroeg of de omstandigheden in uw opzicht veranderd zijn. Dat antwoord heb ik niet gehoord.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Dat weten wij niet precies.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik ben deze discussie begonnen in de commissie met de vraag: zou je vanuit de provincie het bericht kunnen doen uitgaan dat de verhuizing van de kazerne niet goed is voor onze mensen in Doorn? U had dat kunnen opvatten als stille diplomatie, maar er moet een geluid komen vanuit het provinciebestuur dat wij dit niet goed vinden. Destijds heeft de heer Robbertsen dat gedaan op eigen initiatief. Als dat gebeurd was, dan had ik vandaag kunnen blijven zitten. Het gebeurt echter niet en dus moet ik een motie indienen om het aanhangig te maken. Ik zie geen andere mogelijkheid.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Deze discussie hebben wij in de commissie gevoerd en hiervoor heeft u toen gepleit. De commissaris heeft toegezegd dat hij u verder zal informeren over hoe wij daarin gaan opereren met de gemeente naar het Rijk toe. Deze informatie ontvangen wij na PS, dus dat hebben wij nog niet. Wij moeten niet afwachten, maar zien graag dat de commissaris een actieve rol heeft naar de minister om te kijken of er een gaatje is en de plannen echt door moeten gaan. Er moeten goede onderbouwingen komen. Als deze niet gegeven kunnen worden aan de mensen die daar wonen, dan kan ik mij goed voorstellen dat deze mensen erg gefrustreerd zijn.

Mevrouw KOTKAMP (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Wilt u liever de memo van de commissaris en de beantwoording van de Tweede Kamervragen die gesteld zijn afwachten voordat wij hierover stemmen?

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Dat klopt. Ik hoop dat dit op korte termijn kan, omdat de commissaris dit heeft toegezegd.

De heer BOER (SP): Mijnheer de voorzitter! De motie vreemd aan de orde van de dag van de PVV is enerzijds een prachtige motie, totdat je deze goed gaat lezen. De titel bezorgt mij kippenvel en dat is niet van genot. Ik had deze motie persoonlijk waarschijnlijk genoemd 'The Boulevard of Broken Promises'. Het is 187,5 kilometer – de afstand tussen Doorn en Vlissingen – van gebroken beloften. Ik had het mooier gevonden dat u de aandacht daarop had gelegd in plaats alleen te fixeren op Doorn. De SP stelt voor om te zorgen dat alle gebroken beloften die ondertussen gedaan zijn eindelijk nagekomen worden. Wij moesten naar Vlissingen toe, want daar zijn mogelijkheden om te landen en te oefenen. Wij hebben dit echter niet uitgediept, dus de eerste keer dat zij dit gingen testen zat de boot gelijk vast. Zo blijft het maar doorgaan. Feitelijk verhuist het korpsmariniers als een cadeautje naar een locatie waar zij niet willen zitten en waar zij niks kunnen. Dan kun je hen beter in Doorn laten zitten waar zij al het materiaal en de mogelijkheden hebben en een sociale achterban. De SP moet goed kijken wat wij hiermee gaan doen, want de titel alleen al maakt dat ik eerder nee zal zegen dan ja.

Mevrouw KOTKAMP (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Er is al veel gezegd. Ik kan voor een deel aansluiten bij de woorden van de VVD en PvdA. GroenLinks vindt het een lastige kwestie. Als de omstandigheden zijn veranderd en de argumenten op basis waarvan deze initiële beslissing genomen is, dan moeten wij dit heroverwegen. Hoewel de commissaris terecht aangeeft dat het besluit niet bij ons ligt. Wij willen eerst de memo afwachten voordat wij hierover een besluit nemen. Dit in relatie met de plannen die er al liggen in Doorn voor het terrein. Daarnaast willen wij de antwoorden van de Tweede Kamervragen afwachten, omdat daar het hele proces beschreven gaat worden. Dat was voor de GroenLinks-fractie in de Tweede Kamer de belangrijkste reden om die vragen te stellen. Waarom is dit besluit genomen, in relatie tot het muizengaatje dat blijkbaar ontstaan is? Waar zit dat gaatje en zit dit er werkelijk? Tot die tijd vind ik het te vroeg om de commissaris met een bepaalde boodschap op pad te sturen.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Samen met D66 zijn wij erg blij met deze motie. Het is goed om daar op dit moment aandacht voor te vragen. Ik vraag mij af wat het ongemak van de SP is bij de titel. De titel is inwisselbaar en te amenderen voor al het andere.

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de voorzitter! Er werd net gesuggereerd dat wij blij zijn met de motie, maar wij zijn blij met de discussie hierover om duidelijkheid te scheppen over de situatie. Als daarvoor de gelegenheid is moet je in actie komen. Het is de vraag of dat met deze motie moet of niet.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Ik hoop niet dat u gaat terugkrabbelen nadat de VVD-fractievoorzitter bij u is langsgelopen. Mijn betoog is heel kort en bestaat uit één vraag aan het college van GS, namelijk: wat is uw bezwaar precies tegen het aannemen van deze motie? Er werd al gesproken over stille diplomatie. Daarover hebben wij in de commissie al gesproken. Als u zegt dat wij met deze motie de commissaris voor de voeten lopen, dan zou dat een argument kunnen zijn in deze discussie. Echter, zoals ik de motie lees is het vooral een opduwmotie. Als er grote bezwaren zijn, dan zou ik dat graag horen.

Mevrouw KOTKAMP (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Ik ben van de heer Schaddelee gewend dat hij eerst de informatie wil hebben voordat hij daarover oordeelt. Bent u het met ons eens dat het verstandiger is om eerst de memo en de antwoorden op de Kamervragen af te wachten voordat wij de commissaris op pad sturen? Als er niks veranderd is aan de omstandigheden op basis waarvan het besluit genomen is, waarom moeten wij dan lobbyen om het besluit terug te draaien? Het lijkt mij niet verstandig om de minister voor de voeten te lopen en om het idee te wekken dat wij op besluiten kunnen terugkomen terwijl de omstandigheden niet veranderen.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Op het moment dat de afgevaardigde van GroenLinks zegt dat zij het niet fijn vindt dat de ministers van Defensie voor de voeten gelopen worden, dan wordt het een bijzondere discussie. Het punt was duidelijk of wij niet moeten wachten totdat alle informatie op tafel ligt. Dat is in een lobby altijd goed, maar de commissaris zal daarmee beginnen als hij deze motie meekrijgt. Een goed lobbytraject begin je met alle informatie in beeld krijgen. Volgens mij staat er niks in deze motie dat daartoe belemmert. Wellicht dat de commissaris op basis van de informatie die hij krijgt rapporteert naar ons dat hij probeert zich actief in te zetten, maar dat dit niet altijd publiekelijk kan.

De heer WESTERLAKEN (CDA): Mijnheer de voorzitter! Herinner ik het mij goed dat de heer Schaddelee tijdens de BEM-vergadering vroeg om een memo met extra informatie zodat wij een goed besluit konden nemen?

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Dat was inderdaad een vraag van de ChristenUnie. Het was fijn geweest als wij die memo al hadden gehad, maar wij hebben wel een motie. Het belangrijkste dat ik uit de memo wilde weten is of er zaken zijn die belemmeren. Dat is de vraag die ik hier opnieuw stel. Zou het heel onhandig zijn als wij deze motie aannemen?

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! 50Plus kan de motie niet steunen op dit moment. Ik sluit mij aan bij de opmerkingen van GroenLinks. Laten wij eerst afwachten wat er uit de Tweede Kamer komt. Ik heb van mijn collega's uit Zeeland wel vernomen dat men daar al ver is met de voorbereidingen en er is al een inpassingsplan vastgesteld. Hoe ver moet je gaan om een besluit dat jaren geleden is genomen en velen al mee bezig zijn alsnog terug te draaien?

Mevrouw ARISSSEN (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Is mevrouw Hoek bekend met de stellingname van haar collega uit de Tweede Kamer over dit onderwerp?

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Van de collega's uit de Tweede Kamer heb ik dat niet vernomen. Ik heb het over de collega's vanuit Zeeland.

Mevrouw ARISSSEN (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Net zoals de PvdD heeft 50Plus de aanvraag van het debat door GroenLinks van harte gesteund. Er waren al Kamervragen gesteld door GroenLinks en die wilde zij graag ontvangen voordat wij dit debat over de kazerne en de verhuizing zouden voeren. Dit is helaas een dertigledendebat geworden, ondanks de steun van onder andere 50Plus, PvdD en PVV. Dat wordt dus op de lange baan geschoven; wij kunnen fluiten naar ons debat in de Tweede Kamer. Daarom begrijp ik de stellingname van 50Plus en van GroenLinks in dezen echt niet.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Soms wordt er verschillend gedacht. Er gebeuren dingen door de 50Plus-fractie in de Tweede Kamer ondanks dat het geen 50Plus-item is, maar wij stemmen wel mee en hebben een mening over bepaalde onderwerpen. Zo kan het zijn dat wij in de provincies anders stemmen. Dat gebeurt ook wel eens bij de PvdD. Ik steun de motie niet en er zijn al veel dingen gerealiseerd in Zeeland. Hoe ver ga je om zaken terug te draaien?

Mevrouw ARISSSEN (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Ik wil nog kort reageren, want de PvdD wordt op dit punt uitgedaagd door mevrouw Hoek. Wij houden vast aan onze idealen en onze fracties in de regio's zullen absoluut niet anders stemmen dan onze Tweede Kamerfractie en andersom. Wij ondersteunen de motie van de PVV wel.

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de voorzitter! Pleit u niet voor de duidelijkheid? De onduidelijke situatie is door het ministerie van Defensie gecreëerd door te zeggen dat er nog geen onomkeerbare besluiten zijn genomen. De Staten kunnen oproepen om snel duidelijkheid te creëren, omdat de huidige situatie vreselijk is voor die mensen.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Als er meer duidelijkheid kan ontstaan waardoor het duidelijk wordt dat het nog terug te draaien is, dan kunnen wij dat overwegen. Daar gaat het namelijk om. Op dit moment lijkt het alsof het niet teruggedraaid kan worden, ondanks dat een aantal dat wil.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Wij zijn dit debat begonnen, omdat een woordvoerder van Defensie in de media heeft gezegd dat er geen onomkeerbare stappen zijn gezet. Het enige dat ik van u hoor is dat er een beslissing is genomen en daarbij laten wij het.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Zo heb ik het niet gezegd. Dat zijn uw woorden.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Wilt u er dan op ingaan dat Defensie in de krant heeft gezegd dat er geen onomkeerbare stappen zijn gezet?

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Er is een partij die dat gezegd heeft. Een andere partij zit er wellicht anders in. Laten wij afwachten wat er uit de Tweede Kamer komt. Er zijn veel punten waarmee je rekening moet houden. Het is bijvoorbeeld de vraag wat het kostenplaatje is als je het teruggedraait. Daardoor kun je het niet zomaar teruggedraaien, ook al bevalt u dat antwoord niet. Respect voor hoe u pleit. Ik heb uw radio-interview gehoord en daar heb ik nog geen complimenten over gemaakt. U gaat voor iets. Ik ga ook voor iets, maar ik wil zeker weten wat de consequenties zijn van het teruggedraaien.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! U begint met een partij, maar een woordvoerder van Defensie heeft in de media gezegd: "Er zijn geen onomkeerbare stappen gezet." Toen ben ik opgestaan en heb ik gezegd: "Als dat zo is, dan zouden wij achter de mariniers kunnen gaan staan en zorgen dat de commissaris van de Koning in Den Haag bij Defensie kenbaar maakt dat het een slecht plan is." Dat heeft GroenLinks en een aantal andere partijen eveneens kenbaar willen maken. Gebruik die mogelijkheid, want dadelijk zijn wij dat hele krijgsmachtonderdeel kwijt.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Wij zijn hen niet kwijt, zij zijn alleen verplaatst.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Als iedereen opstapt, dan zijn wij hen kwijt.

De VOORZITTER: Uw punt is helder. De heer Van Leeuwen mag het geheel afronden.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de voorzitter! De SGP is het niet gewoon om in te gaan op zaken die niet terug te draaien zijn. Als er een besluit is genomen, dan is er een besluit genomen. Terecht zegt de PVV dat er een muizengaatje lijkt te zijn. Als de minister-president zich er al mee bemoeit, dan is er serieus wat aan de hand. Als wij de enquête lezen zien wij dan 90% van de mariniers zegt dat zij niet mee gaan verhuizen. Dat pleegt een aanslag op gezin en op defensie. Als de SGP ergens voor staat, dan is dat voor gezin en voor defensie. Het kan geen nieuws zijn dat dit bericht ons buitengewoon raakte, temeer daar wij niet zeggen dat er een besluit wordt teniet gedaan, maar er is een mogelijkheid. Dat muizengaatje zou ik graag groter willen maken.

Als de heer Boerkamp deze motie al prijst, hoewel hij net wat anders probeerde te zeggen. Eerst was hij lovend over deze motie en later stond hij er wat ambivalent in. Vindt hij de motie goed?

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik vind het goed dat het onderwerp wordt aangekaart, zeker voor wat betreft de onduidelijkheid voor de inwoners die is ontstaan door de melding van Defensie of zij hier eventueel kunnen blijven wonen. Als er in Den Haag een keuze wordt gemaakt, dan moeten wij daarvoor staan en daarover duidelijkheid geven. Er is een twijfelmoment ontstaan en dat is het moment voor de provincie om te zeggen dat wij er niet blij mee zijn.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de voorzitter! Wij zullen bij de stemming zien of D66 de motie steunt.

De SP kreeg een kippenvelmoment van deze motie. Volgens mij staat er totaal geen onwaarheid in. Het is een fatsoenlijke tekst. Normaal is de PVV van de ronkende teksten. Wat mij bij deze motie opviel is dat de heer Dercksen ons mee wil hebben. Dat waardeer ik, want hij sluit af met: "en de minister van defensie hiervan indringend op de hoogte te stellen." Dat is wat zalvend. Normaal zou hij geschreven hebben: "De minister op te dragen zijn plannen te staken." Ik raad iedereen aan om nu achter onze mariniers te gaan staan en voor deze nette motie te stemmen.

De heer STRAAT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Wij zijn niet blij met de onduidelijkheid die is ontstaan door alle berichten in de media. Dat delen wij met elkaar in de zaal. Het college heeft duiding willen geven aan de besluitvorming die is geweest. Onze commissaris van toen heeft hiervoor gestreden, maar dat was vooraf aan de besluitvorming. Er is toen besluitvorming geweest en wij zitten nu op een ander momentum. Wij hebben te maken met een besluit en met een muizengaatje doordat een woordvoerder iets heeft gezegd. In de tussentijd verwacht ik van de staatssecretaris duidelijkheid over hoe zij daarmee verder gaat. Wij weten uit ons contact met de staatssecretaris dat zij daar druk mee bezig is. Daarom was zij al in Doorn. Zij doet haar best om goed te begrijpen wat er precies aan de hand is. Het voorstel van het college is om daaraan ruimte te bieden en de beantwoording van de vragen van GroenLinks in de Tweede Kamer af te wachten voordat wij onze commissaris actief in woord en daad op pad sturen. Daarin zit het risico dat wij voor een zaak pleiten waarvan wij achteraf moeten zeggen dat het volstrekt geen kans had. Wij moeten onze commissaris pas op pad sturen als het echt serieus is en wij samen met de gemeente het gesprek met het ministerie kunnen aangaan.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Wij zijn het fundamenteel oneens met elkaar. Even ter correctie: de heer Robbertsen klom pas in de pen nadat het besluit was genomen in plaats van daarvoor. Lobbyen heeft het meest zin voordat het besluit genomen wordt. Als wij wachten op het antwoord op de brief, dan heeft het geen zin meer want dan ligt er al een besluit. Dit is het moment om deze mogelijkheid te grijpen en deze nette motie te steunen.

De heer STRAAT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dan zijn wij het oneens met elkaar.

De VOORZITTER: Ik kijk of er behoefte is aan een tweede termijn.

Mevrouw ENS (VVD): Mijnheer de voorzitter! De PVV vroeg zich in een interruptie af wat wij anders kunnen doen dan een motie indienen. De suggesties zijn genoemd: wachten op de Kamervragen en het debat dat er komt. U heeft de lobby van de vorige commissaris een aantal keren genoemd, maar deze heeft op dat moment niet het gewenste effect gehad. Om twee keer met hetzelfde wapen te schieten lijkt mij niet zinvol. Het lijkt mij wel zinvol om de resultaten van de debatten af te wachten. Dan zal blijken of er nieuwe informatie of omstandigheden zijn waardoor het besluit anders kan worden. Ik denk dat de PVV-fractie het ermee eens kan zijn dat de overheid betrouwbaar moet overkomen en niet moet terugkomen op besluiten terwijl er niks aan de zaak veranderd is. De SGP noemde de motie een nette motie, maar ik vind terugkomen op eerder genomen besluiten niet netjes. Daarmee vind ik het geen nette motie.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Er is altijd wat nieuws in de Staten. Ditmaal een VVD-fractie die als meest actieve fractie een defensieonderdeel uit onze provincie lijkt te willen wegwerken. Mevrouw Ens heeft aan een van de collega's de vraag gesteld hoe hij dit met een bedrijf zou doen. Ik weet nog goed dat de heer Van Lunteren mij belde, omdat wij vragen hadden gesteld over Heinz die dreigde te verhuizen naar Arnhem en vroeg om onze steun om Heinz in Zeist te houden. Daar hebben wij aan meegedaan. Op privaat terrein steunen wij het college met enige regelmaat. Waarom doen wij dat niet voor mensen op het overheidsterrein, voor mensen die wij op pad sturen met gevaar voor lijf en leden? Deze mensen gaan naar Afghanistan en Mali. Daar moet je niet te licht over denken.

Tegen de heer Boer: als wij deze mensen geen helden mogen noemen, wie dan nog wel?

Mevrouw ENS (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik hoorde een te snelle conclusie van de heer Dercksen die zegt dat de VVD-fractie graag defensieonderdelen wegjaagt. Dat is absoluut niet het geval. Ik heb

het over de netheid van de actie en de besluitvorming gehad. Als uit het nader bekijken van het verhaal in de Tweede Kamer en bij defensie blijkt dat de mariniers hier kunnen blijven, dan zijn wij daar ontzettend blij mee en is dat een prima besluit. Echter, de manier die u voorstelt om dit aan te pakken is niet zoals deze hoort.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik heb zojuist aangegeven dat lobbyen achteraf weinig zin heeft. Er is een mogelijkheid. Een staatssecretaris van de VVD is niet voor niks naar Doorn gegaan om daar te praten en te luisteren naar wat de mariniers willen. Hoe klein is de moeite om achter die mensen te gaan staan. Het is volstrekt helder dat de mariniers niet naar Vlissingen willen, omdat hun familie en gezin hier zijn. Hoe eenvoudig kan het zijn om, net zoals de heer Robbertsen destijds, een brief te sturen om op die belangen van de mariniers te wijzen? Wat moeten wij hier anders nog doen in deze Staten?

De heer BOER (SP): Mijnheer de voorzitter! Op de opmerking van de heer Dercksen kan ik maar één ding zeggen: helden zijn dode mariniers en ik heb liever levende mariniers.

De VOORZITTER: De heer Dercksen, voor zover nodig mag u reageren, maar het is meer een statement.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! "Helden zijn dode mariniers." Volgens mij bent u serieus in de war.

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de voorzitter! In de antwoorden die door de Tweede Kamer zijn gestuurd over het behoud van de kazerne in Doorn staat dat deze na renovatie te klein zal zijn en geen mogelijkheid zal bieden voor uitbreiding. Hoe kijkt u er tegenaan hoe wij de kwaliteit op peil kunnen houden? Dan is Doorn toch geen toekomstgerichte optie?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Daar heeft u een punt. Ik heb ergens gelezen dat dit nader onderzoek behoeft. Het punt dat hier wordt gemaakt gaat niet alleen om de faciliteit van de kazerne, maar vooral over de mensen. De mensen hebben het sociale vangnet nodig. Of dat in Doorn is of een paar straten verderop maakt niet uit, maar geef de mensen de ruimte om in Doorn te kunnen blijven. Een bijkomend argument is dat zij hier in de buurt kunnen oefenen en in Zeeland niet. Dat betekent dat als je zes maanden in Afghanistan bent geweest en je weer een aantal weken terug bent, dat je in Nederland een week in oefening moet. Dat is heel slecht voor de mariniers, hun gezin en familie. Als wij daaraan het minste kunnen doen door op die belangen te wijzen, dan moeten wij dat doen. Al is het maar een brief sturen.

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de voorzitter! Hoe kijkt u tegen een uiteindelijk besluit aan als het toch de verwachting is dat het Vlissingen wordt? Hoe kan de provincie die mensen dan het beste bijstaan?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Als defensie een beslissing neemt, dan kunnen wij daar niet veel aan doen. Ik pleit voor een lobby om die beslissing niet te nemen. Ik denk dat dit onderdeel van defensie in grote problemen komt. Het is niet voor niks dat er brandbrieven door de korpsleiding worden geschreven en dat de mariniers arbitragezaken willen aanspannen. Zij hebben een existentieel probleem als zij verhuizen. Dit is echter een discussie die in Den Haag gevoerd moet worden. Ik pleit voor een lobby; dat zult u niet vaak horen van de PVV. Ga naar Den Haag met de mededeling dat de marinierskazerne in Doorn open moet blijven.

De VOORZITTER: Ik kijk of er nog meer leden zijn die het woord wensen te voeren. Dat is niet het geval. Hiermee is dit agendapunt afgerond.
Is er behoefte aan een schorsing? Dat is het geval. Ik schors de vergadering.

Schorsing van 17.30 uur tot 17.46 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Stemverklaringen.

De VOORZITTER: Wij zijn met 46 Statenleden bij elkaar. De meerderheid ligt dus bij 24. Ik ga eerst ruimte geven voor de stemverklaringen.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Over motie M29 zijn wij helder geweest dat er eerst meer informatie moet komen. Over motie M30 zijn wij ook helder geweest. Samengevat, de VVD-fractie spreekt onvoorwaardelijk de steun uit naar onze mariniers. Dat hebben wij in het verleden ook gedaan. Wij zien hen graag in Doorn blijven, maar er is een besluit gevallen. De discussie vindt plaats in de Tweede Kamer en de provincie is helder geweest over hoe wij in deze discussie staan.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de voorzitter! D66 heeft een stemverklaring bij motie M30. D66 steunt de mariniers. Wat wij hier nadrukkelijk uitspreken is dat wij het verzoek doen via u aan de voorzitter van de Staten, de commissaris, of hij zijn best wil doen om duidelijkheid te geven aan de mariniers. Als er een gaatje is, dan moet hierover zo snel mogelijk duidelijkheid worden gegeven. Het blijft boven de markt hangen en D66 wil daarover graag zo snel mogelijk helderheid hebben. Wij zullen verdeeld stemmen hierover. De heer Groothuizen en mevrouw Dercksen zullen voor de motie stemmen en de rest van de fractie stemt tegen de motie.

De heer WESTERLAKEN (CDA): Mijnheer de voorzitter! Het CDA heeft een stemverklaring bij motie M30. Wij steunen onze helden. Sterker nog: wij zijn trots op onze mariniers. Dit in tegenstelling tot de suggestie die gewekt wordt door de SP. Echter, wij zijn van mening dat de besluiten al genomen zijn en dat het trekken aan een dood paard wordt voor zover wij kunnen beoordelen. Daar heb ik geen behoefte aan. Als wij al willen gaan lobbyen, dan wil ik eerst inzicht in de kansen die er zijn.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de voorzitter! De PvdA heeft een stemverklaring bij motie M30, omdat wij trots zijn op onze mariniers. Wij vragen GS en de commissaris om zich actief in te zetten om te kijken welke argumenten er nog zijn om de verhuizing te voorkomen. Daarom zullen wij voor deze motie stemmen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! De PVV heeft twee stemverklaringen. Als eerste een toelichting op motie M29, de motie die wij samen hebben ingediend met de SGP, PvdD en ChristenUnie. Er staat in de overwegingen dat de Vuelta in strijd zou kunnen zijn met de duurzaamheidsambities. Dat zijn de duurzaamheidsambities van de provincie en niet die van de PVV. Dan heb ik een stemverklaring over het voorstel over de benoeming van een nieuw lid van de Provinciale Commissie Leefomgeving. Dat wordt een directeur van het KNMI. Dat vinden wij raar, want dat lijkt ons een hele drukke baan waar je nauwelijks wat naast kunt doen. Het KNMI is een verlengstuk van het IPCC en daar heeft wetenschap plaatsgemaakt voor politiek. Het lijkt ons dus geen goede stap. Daarnaast vinden wij PCL overbodig, dus zullen wij tegen dit voorstel stemmen.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! De SP heeft twee stemverklaringen. Als eerste bij motie M29. Wij vinden € 2.100.000 reserveren op voorhand veel te ver gaan. Wij hebben het gevoel dat wij door achterkamertjes klaargestoomd worden voor dit bedrag en dat vinden wij bij voorbaat een valse start. De tweede stemverklaring gaat over motie M30. De SP is altijd tegen de verhuizing van de kazerne geweest, maar vindt dit niet het moment hiervoor. Defensie moet eerst alle beloften aan de mariniers nakomen voordat wij verder kijken.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! GroenLinks heeft een stemverklaring bij motie M29. Wij zullen tegen deze motie stemmen, maar dat betekent niet dat wij onze conclusie over de informatie die wij nog krijgen over kosten en baten al hebben getrokken. Wij zitten niet op de bagagedrager.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! De ChristenUnie heeft een korte stemverklaring bij motie M30. Defensie heeft zelf aangegeven dat er nog een muizengaatje is en wij zijn ervoor om die ruimte proactief te benutten. Daarom zullen wij voor de motie stemmen.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Uiteraard is 50Plus trots op onze mariniers, maar wij zullen tegen motie M30 stemmen. Wij willen eerst de gevolgen verduidelijkt hebben als het besluit teruggedraaid zal worden.

Stemming.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de voorzitter! Er is iets persoonlijks tussengekomen bij mevrouw Schneiders, dus zij is niet aanwezig.

De VOORZITTER: Dat betekent dat er 45 leden aanwezig zijn en de meerderheid ligt bij 23 stemmen.

Provinciale Staten besluiten overeenkomstig het statenvoorstel Beleidsaudit Financiën Mobiliteitsprogramma's, PS2018MME10.

Provinciale Staten besluiten overeenkomstig het statenvoorstel benoeming nieuw lid Provinciale Commissie Leefomgeving, PS2018RGW03, met de aantekening dat de fractie van de PVV geacht wordt tegengestemd te hebben.

Provinciale Staten besluiten overeenkomstig het statenvoorstel gevolgen invoering WNRA voor de werkgeversrol van Provinciale Staten, PS2018BEM05.

Provinciale Staten besluiten overeenkomstig het statenvoorstel opheffen geheimhouding BOA's OV, PS2018PS03.

Provinciale Staten besluiten overeenkomstig het statenvoorstel opleggen geheimhouding Mastergrex, PS2018PS04.

Provinciale Staten besluiten overeenkomstig het statenvoorstel zienswijze Begroting 2019 Randstedelijke Rekenkamer, PS2018BEM06.

De VOORZITTER: De motie M28 vreemde aan de orde van de dag is ingetrokken.

Provinciale Staten verwerpen de motie M29. Voor de motie hebben gestemd de fracties van de PvdA, PVV, SP, ChristenUnie, PvdD, SGP en 50Plus.

Provinciale Staten verwerpen de motie M30. Voor de motie hebben gestemd de fracties van de PvdA, PVV, ChristenUnie, PvdD en SGP en de heer Groothuizen en mevrouw Dercksen.

Sluiting.

De VOORZITTER: Daarmee zijn wij aan het eind gekomen van deze statenvergadering. Ik heb nog een herinnering voor degene die zich gaan bezighouden met de stroomlijning van de informatievoorziening. U bent van harte uitgenodigd in zaal 1. De overigen zijn uitgenodigd voor de borrel hiernaast.

Einde van de vergadering om 17.57 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten van Utrecht van 4 juni 2018.

De voorzitter,

De griffier,